

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1113.

CHICAGO, ILL., 10. JANUARJA, (JAN. 10,) 1929.

LETO—VOL. XXIV.

VSEBINA.

ČLANKI.

Angleški in ameriški imperializem v tekmi.
Nadvojvoda Albrecht toži.
Diktatura v Jugoslaviji.
Ameriške šole in ameriški militarizem.
Moderna ameriška literatura (Ivan Molek).
Mellon vrača milijone jeklarskemu trustu.

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Razno o klubu J. S. Z. v Springfieldu.
Ivan Molek bo predaval v Detroitu 12. januarja.
Odbor kluba št. 11 J. S. Z. v Bridgeportu.
O pogrebu s. Lučiča v Detroitu.
Iz Bridgeporta, O.
Prihodnja illinoiska-wisconsinska konferenca J. S. Z. bo 27. januarja.
Zahvala kluba J. S. Z. v Bridgeportu.
Kakšni ljudje so v Collinwoodu?
Odbori kluba št. 1 J. S. Z.
Kdo je socialist in kaj je socializem? (Collinwood).

Konferenca članstva soc. stranke v Chicagu.
O prošli Silvestrovi zabavi kluba št. 1.
Datumi priredb kluba št. 1 v prihodnji sezoni.
Članstvu JSZ. v Waukeganu-North Chicagu.
Zahvala dramskega odseka kluba št. 1.
Slovenska delavska zadržna zveza v Clevelandu.

DRAMA IN GLASBA

Koncert ge. Pavle Lovšetove v Chicagu.
Eppich, Belle in Plut bodo zopet peli v Girardu.
Velik uspeh ge. Lovšetove v Warrenu.
Naša mladina v Chicagu pride na oder prvič z veliko predstavo.

RAZNO.

Pod spovednim pečatom, roman.
Poročilo o občnem zboru J.S.P.D. v Chicagu.
Slavnost 20-letnice društva S. S. P. Z. in koncert ge. Lovšetove.
Cenik knjig in spremembe.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.
Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

CENIK KNJIG KI JIH IMA V ZALOGI "PROLETAREC".

ROMANI, POVESTI, ČRTICE IN OPISI.	
Albrecht Ivan: Srce, novele, vez.	.50
Album slovenskih književnikov (uredil dr. Janko Slebinger), vsebuje opise in slike slov. književnikov od Trubarja naprej. Fina vezba	\$5.00
Andrejev Leonid: Plat zvon, novele, vez.	.45
Povest o sedmih obešenih, posvečena L. N. Tolstemu, vez.	.50
Arcibašev M.: Sanin, vez.	1.50
Azov Vladimir in Teffi: Humoreske, groteske in satire, broš.	.60
Barbusse H.: Ogenj, dnevnik desetnije, povest iz svetovne vojne, vez.	1.25
Beg iz teme: (ruski pisatelji), broš. \$1, vezana	1.25
Bohinjec P.: Svetobor, povest iz konca enajstega stoletja, broš.	.50
Bulwer L. E.: Poslednji dnevi Pompejev, I. in II. del, broš.	1.50
Burroughs Edgar R.: Tarzan, sin opice, vez.	1.00
Tarzan in svet, vez.	1.00
Tarzanove živali, vez.	1.00
Tarzanov sin, vez.	1.00
Tarzanova mladost v džungli, vez.	1.00
(vseh pet knjig \$4.50)	
Calco L.: Cerkevne miši, povest iz sedajnosti, broš.	.75
Cankar Ivan: Podobe iz sanj, vez.	.75
Cankar Ivan: Zbrani spisi, I. zv., vsebina: Erotika, izdaja 1902; Erotika, izdaja 1899; Pesmi 1892-1898; Vinjete, vez. \$2.00; II. zv., vsebina: Črtice in povesti in Kritični in polemični spisi, vez. \$2.00; III. zv., vsebina: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikiča, Za narodni blagor, Črtice in Kritični in polemični spisi, vez. \$2.00; IV. zv., vsebina: Knjiga za lahkomišelnje ljudi in Tujci, vez. \$2.00; V. zv., vsebina: Kralj na Betajnovi, Na klancu in Črtice, vez. \$2.00; VI. zv., vsebina: Ob zori, Življenje in smrt Petra Novljana in Hiša Marije pomočnice, vez. \$2.00; VII. zv., vsebina: Mimo življenja, Črtice in novele in Kritični spisi, vez. \$2.00. Vseh 7 knjig skupaj	13.00
Cankar Isidor:	
Obiski pri slovenskih pisateljih in umetnikih, vez.	1.25
S poti, potopisne črtice, broš.	.75
Cankarjev zbornik, vez.	1.00
Čehov Anton P.: Sosedje in druge novele, broš.	.50
Chesterton G. K.: Četrtek, fantastičen roman, broš.	.50
Chochołousk P.: Jug, zgodovinski roman, 616 strani, broš. 75c, vez.	1.00
Cigler Janez: Deteljica ali življenje treh kranjskih bratov franc. vojakov, broš.	.45
Coloma Louis: Boy, roman, vez.	.40
Coloma-Poljanec: Kraljica mučenica, zgodovinski roman, broš.	.75
Concourt Ed. De.: Dekle Eliza, roman, broš.	.50
Dickens Charles: Božična pesem v prozi, broš.	.40
Dolenc Hinko dr.: Zbrani spisi, broš.	.50
Dostojevski F. M.:	
Besi, roman v dveh delih, 758 strani, vez.	2.50
Idijot, I. II., III. in IV. del vsak 90c, skupaj vsi štirje	3.50
Zapiski iz mrtvega doma, I. in II. del, vez.	2.25
Zločin in kazen, roman v dveh delih, vez.	2.00
Bele noči—Mali junak, povesti, broš.	.50
Iralec, iz spominov mladeniča, roman, broš.	.75
Dumas Aleksander: Vitez iz rdeče hiše, roman iz časov francoske revolucije, 504 strani, broš. 75c, vez.	1.00
Zvestoba do groba, roman, vez.	1.50
Erjavec Fran: Povesti, vez.	.50
Feigel Damir: Domače živali, vez.	.45
Pol litra vipavca, vez.	.50
Tik za fronto, broš.	.50
Federer Henrik: Patria, povest iz irske junaške dobe, broš.	.35
Federer-Poljanec: Sisto e Sesto, povest iz Abrucev, broš.	.35
Finžgar F. S.: Iz modernega sveta, roman, vez.	1.50
Finžgar F. S.: Zbrani spisi, vsebina IV. zv.: Dekla Ančka in Srečala sta se, vez. \$1.00; vsebina V. zv.: Boji, Kronika gosp. Urbana in Golobova njiva, vez. \$1.25; vsebina VI. zv.: Sama, Kakor Pelikan, Boltežar, Naš vsakdanji kruh in Tri črne žene, vez. \$1.50, vse tri knjige skupaj	3.50
Flaubert G.: Tri povesti, broš.	.65
France Anatole: Kuhinja pri kraljici gosji nožici, broš. 75c, vez.	1.00
Pingvinski otok, vez.	1.00
Gogolj N.: Taras Bulba, povest, broš. 50c, vez.	.75
Golar Cvetko: Prelepa Vasiljica in druge ruske pravljice, broš.	.40
Gorkij Maksim: Deveti januar, črtica iz ruske revolucije 1905, broš.	.25
Povesti, 210 strani, broš.	.75
Green A. K.: Za milijoni, roman, broš.	.65
Hamsun Knut: Glad, roman, broš.	.75
Hašek J.: Pustolovščine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni, vez.	1.50
Jaklič Franc: Ljudske povesti, broš.	.50
Jelovek Ernestina: Spomini na Prešerna, broš.	.65
Jirasek Alojz: Filozofska zgodba, vez.	.50
Jubilejni zbornik: Ob petdesetletnici Otona Župančiča, fina vezba	1.50
Jurčić Josip: Zbrani spisi (nova izdaja, fina vezba). Vsebinska I. zv.: Pesmi, Narodne pravljice in pripovedke, Spomini na deda, Prazna vera, Uboštvo in bogastvo, Jesenska noč med slov. polharji, Juri Kozjak in Domen, \$1.50; vsebinska II. zv.: Spomini starega Slovenca, Tihotapec, Juri Kobilca, Dva prijatelja, Vrban Smukova ženitev in Grad Rojinje, \$1.50; vsebinska III. zv.: Kloštrski žolnir in Deseti brat, \$1.50; vsebinska IV. zv.: Golida, Hči mestnega sodnika, Nemški valpet, Dva Brata, Božidar Tirtelj, Kozlovska sodba v Višnji gori, Črta iz življenja političnega agitatorja, Sin kmečkega cesarja in Sosedov sin, \$2.00; vsebinska V. zv.: Lipe, Pipa tobaka, Moč in pravica, Županovanje v Globokem dolu, V vojni krajini, Telečja pečenka, Ivan Erazem Tattenbach, Bela ruta, Bel denar, Na Kolpskem ustju in Doktor Zober, \$2.50. Vseh 5 knjig skupaj	8.00
Kellermann B.: Predor, socialen roman, broš.	.75
Kernik Janko: Zbrani spisi, broširani. Vsebinska I. zv.: Agitator, 75c; vsebinska II. zv.: Lutski ljudje, Testament 85c; vsebinska III. zv.: Rošlin Vrjanko, Jara gospoda in Očetov greh, \$1.25; vsebinska IV. zv.: Gospod Janez, Kmetске slike, Humoreske, Povesti za ljudstvo, \$1.25; vsebinska V. zv.: Pesmi, Berite novice, Kritike, Komentar, \$1.50; VI. zv.: Njegovo delo in doba, I. sešitek: Leta mladosti in učenja, II. in III. sešitek: Novelist in Politik, \$2.50, vseh šest knjig skupaj	7.00
Kmet Marija: Bilke, povesti in črtice, broš.	.45
Koder Anton: Marjetica, idila, broš.	.65
Keller G.: Don Corea, roman, broš.	.25
Kristan Etbin: Franeka in drugo, povest, broš.	.40
Savičev pestmizem, novela, broš.	.45
K. S.: Požigalec, povest, broš.	.25
Kuhar Lovro: Povesti, broš.	.50
Kveder Zofka: Iz naših krajev, povesti, vez.	.80
Vladka in Mitka, vez.	.50
Lah Ivan: Uporniki, povest iz kmečkih puntov, vez.	.75
Lermontov M. J.: Junak našega časa, povest, broš.	.75
Levstik Vladimir: Obsojenci, povesti, broš.	.75
Višnjeva repatica, satiričen roman v dveh delih, broš.	2.00
London Jack: Morski vrag, roman, broš.	.80
Roman treh src, vez.	1.30
Železna peta, socialen roman v dveh delih, broš.	1.00
Machar J. S.: Konfesije literata, zbirka spisov, vez.	.65
Majar H.: Srečolovec, povest, broš.	.35
Čvetke, šopek pravljic za stare in mlade, broš.	.20
Malograjski Fr.: Za srečo, povest, broš.	.40
Maselj Fran-Podlimbarski: Zbrani spisi, fina vezba. Vsebinska I. zv.: Slike in črtice, Gorski potoki in Tovariš Damjan; II. zv.: Potresna povest, Moravske slike, Vojvoda Pero in Perica in črtice. Skupaj 816 strani. Posamezen zvezek \$2, oba skupaj	3.75
Melville Whyte G. J.: Gladijatorji, zgodovinski roman iz prvega stoletja, I. in II. del, broš. oba skupaj	.75
Meško Kaaver: Dve sliki, broš.	.50
Meyring G.: Golem, roman, broš. 50c, vez.	.75
Milčinski Fran: Drobil, vezana	.65
Gospod Fridolin žolna in njegova družina, vezana	.35
Igračke, črtice, vezana	1.00
Muhoborci, črtice, vezana	.75

(Nadaljevanje na 16. strani.)

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1113.

CHICAGO, ILL., 10. JANUARJA, (JAN. 10.) 1929.

LETO—VOL. XXIV.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

ANGLEŠKI IN AMERIŠKI IMPERIALIZEM V TEKMI

ČASOPISJE in politični ter ekonomski krogi vseh dežel se bolj in bolj pečajo z naraščajočo tekmo angleškega ter ameriškega imperializma. Navidezno prijateljstvo se spreminja v sovrašтво. "Vojna za demokracijo in odpravo vojne" je dobila Anglijo in Zedinjene države skupaj v borbi za "skupne" ideale. Po vojni pa se je izkazalo, da imata le malo skupnega, da se interesi njunih denarnih mogotcev križajo. Do konca vojne je bila Anglija prva na morju, najjačja pomorska vojna sila, s trgovskim brodom, ki nima primere v zgodovini. London je bil svetovni finančni centrum. Angleška industrija in angleška trgovina je segala v vse kraje sveta. Beseda angleške diplomacije je bila odločujoča, toda le v kolikor je to v kapitalistični ekonomski uredbi mogoče. Dasi je bila Velika Britanija neoporečno prva na morju, v financah in v mednarodni trgovini, se ji je postavljala bolj in bolj na pot Nemčija, ki si je do tedaj zgradila že močno vojno brodom, ogromno trgovsko morarico in je začela resno ogrožati angleško trgovino. Napetost interesov je povzročila napeto tekmovanje v oboroževanju, in treba je bilo le iskre, samo pretveze, da je imela ena ali druga kombinacija držav priliko "začeti" vojno, in začela se je l. 1914. Trajala je štiri leta in po desetih letih, od kar je bila zaključena, govorimo z vso gotovostjo o novi vojni nevarnosti. Čemu — saj je kajzer premagan, nemški militarizem je strt, tri najmočnejše monarhije — Nemčija, Rusija in Avstro-Ogrska, so samo še predmet zgodovine? Zmagale so v vojni države, ki so se izrekle za Wilsonov mirovni program — zmagale so države, katerih vlade so zatrjevale, da jim je samo za mir, za trajno prijateljstvo med narodi. Vse to se je glasilo zelo lepo in mikavno, ali sistem, ki je povzročil vojno l. 1914, je še tukaj, in dokler ostane, bodo ostale tudi nevarnosti za vojne.

L. 1914 je bilo v Zedinjenih državah približno 7,000 milijonarjev. V štirinajstih letih se je njihovo število pomnožilo za okrog 33,000, tako da jih je danes 40,000. Eni premorejo le nekaj milijonov, nekateri pa so že milijardarji. Ta peščica ljudi kontrolira ekonomsko življenje ameriške Unije. V tekmi, da si pridobi še več

bogastev, neglede kje na svetu, ima vposljenih tisoče veščakov, strokovnjakov, tehnikov, visoko plačanih ravnateljev, privatnih diplomatov, politikov itd. Tak je aparat ameriškega imperializma, in temu enak je tudi aparat imperializma Velike Britanije. Razlika je le, da moč prvega narašča in slednji peša.

Dnevnik Manchester *Guardian*, ki je vodilni liberalni list v Angliji, piše, da odnosi med to deželo in Anglijo že od l. 1812 niso bili tako neprijateljski kakor sedaj. Namesto medsebojnega razumevanja se dviga med njima nezaupnost, ki jo merita z oboroževanjem na morju, v zraku, v kemiji in kjer sploh mogoče.

David Lloyd George, ki nastopa kot govornik mirovne politike ter kritizira angleško in ameriško vlado vsled njune neodkritosrčnosti, je v enem svojih govorov nedavno dejal: "Baldwinova vlada nas vodi s svojo politiko ponovno v pekel vojne, a tudi na oni strani se ne trudijo gladiti pota medsebojnemu prijateljstvu. Prijateljstvo je prijateljstvo le, ako je odkritosrčno. Od kar smo podpisali Kelloggov pakt, oboroževanje stalno narašča. Mr. Kellogg pravi: 'Ne ubijaj', a komaj izusti to, že pravi: 'Zatakni si za pas nožev in pištol, da boš pripravljen ubijati.'" — Lloyd George je bil dolgo na čelu angleške vlade in so mu triki kapitalistične politike znani. On dobro ve, da ni v raznih "mirovnih" paktih, ki jih sprejemajo in predlagajo razni Kelloggi, nobene mirovne sigurnosti.

Ameriški džingoti, katerih število je v prošlem letu silno naraslo, kriče bolj in bolj, da mora postati ameriška vojna flota najjačja na svetu, in če se Anglija temu ne uda, jo moramo prisiliti v to z oboroževalno tekmo. "Zedinjene države so bogate in morajo zmagati v navalistični dirki", pravijo vodilni propagandisti ameriškega navalizma, "medtem ko bo Anglija v nji ekonomsko izkravela." V Angliji pa pravijo: "Mi ne smemo pustiti premoči na morjih nikomur, kajti življenski interes Velike Britanije je, da so ji morja svobodna. Svobodna pa ji bodo, če bo ohranila na njih svojo premoč."

V svojem govoru kongresu tedne pred prošlim Božičem je Coolidge dejal, da naj zbornica sprejme predlogo, ki dovoljuje gradnjo

15 novih križark, in ob enem je priporočal ratificiranje Kelloggovega "mirovnega" pakta. Taka je kapitalistična politika. Ne sili direktno v vojno in sama sebe prepričuje, da je mirovna, oziroma naklonjena miru. In zato predstavniki kapitalističnih vlad venomer zatrjujejo, da so za prijateljstvo med deželami in v ta namen ponujajo eno roko v prijazen pozdrav, v drugi, za hrbtom, pa drže bodalo, da ga rabijo v slučaju "obrambe". Novoizvoljeni predsednik Hoover je bil na posetu v Južni Ameriki. Pripovedovali so nam, da je šel tja utrjevati prijateljstvo Zedinjenih držav do ostalih republik na ameriškem kontinentu. Na Wall Streetu in v Londonu, pa tudi v južnoameriških glavnih mestih vedo, da je bila njegova misija trgovska in militaristična, naperjena proti evropskemu vplivu na južnem delu ameriškega kontinenta, predvsem proti Veliki Britaniji.

"Proti komu se Anglija oborožuje?" vprašujejo ameriški militaristi, in odgovarjajo: "V Evropi ji ni nevarna na morju nobena dežela. Torej je jasno, da se oborožuje proti Zedinjenim državam. Odgovorimo ji z gradnjo novih vojnih ladij."

Vzrok vsemu temu je profit. Vprašanje je, kam naj ga gre več: V Zedinjene države ali v Anglijo. Gospodarska in militaristična kontrola morskih potov je v taki tekmi torej nadvse važna. Teža angleškega trgovskega brodovja je l. 1914 znašala 18,892,000 velikih ton, ameriškega pa samo 2,027,000. Z drugimi besedami, angleška trgovska mornarica je bila pred 14 leti več kot osemkrat večja od ameriške. Mala ameriška trgovska flota ni bila angleški v konkurenčnem smislu torej prav nič nevarna. To se je sedaj spremenilo. Do junija 1927 je angleško trgovsko brodovje naraslo na 19,179,000 velikih ton, ameriško pa na 11,171,000 velikih ton. Če bo to razmerje naraščanja ostalo, bo relativna moč obeh trgovskih mornaric kmalu izenačena in potem bi šla angleška navzdol, ameriška pa bi napredovala, ker bi ji šla s poti najjačja konkurentka. To je en vzrok za nervoznost v Angliji, ki jo sili na povečevanje konkurence. Pot med New Yorkom in Kubo se je dosedaj smatralo za nekak ameriški privilegij. Pred tedni se je angleška Cunard družba odločila, da začne tudi tukaj tekMOVATI z ameriški parniki, kar je konkurenčni boj zelo poostriilo. Boj za premoč v paroplovbi, borba za prvenstvo na svetovnem trgu med ameriški in angleškimi oljnimi družbami, borba za finančno kontrolo v Južni Ameriki med Wall Streetom in Londonom, diplomatske intrige ameriških in angleških kapitalističnih interesov za trgovsko nadvlado na Kitajskem ter v Aziji v splošnem — to so nekateri izmed važnejših vzrokov, radi katerih "neprijateljstvo" med Anglijo in Zedinjenimi državami narašča. Temeljni vzrok je kapitalizem. Anglija ima za-

vornico v delavski stranki, ki kapitalističnim interesom preprečuje, ali jim vsaj ovira taktiko, ki vodi v vojno, medtem ko ni v tej deželi nobene močne, organizirane skupine, ki bi stopila džingotom in profita lačnim grabežem na prste. Ako ameriško ljudstvo noče, da ameriški kapitalizem žene stvar do skrajnosti, mora slediti vzgledu angleškega delavstva ter se organizirati v socialistični stranki, ter se spustiti v borbo, da porazi vlado privatnih interesov ter jo nadomesti z ljudsko vlado.

Nadvojvoda Albrecht toži

Pravijo, da je bil izmed članov habsburške dinastije nadvojvoda Albrecht, oziroma njegov oče nadvojvoda Frederick najbogatejši. Njegova imovina je bila cenjena na milijardo dolarjev. Po razpadu Avstro-Ogrske je bila večinoma zaplenjena, in družina multimilijonarskega nadvojvode je izprevidela, da je slava minljiva in da so tudi bogastva minljiva. Vzeti "postavno pridobljeno imovino" sicer ni "po cerkveni in posvetni postavi", ampak nadvojvodu so jo vzeli, kar smatra za veliko krivico, ki je ne more pozabiti. Njegova bogastva so bila zapopadena največ v ogromnih posestvih v mejah današnje Jugoslavije (posestvo Belje), v Rumuniji, Avstriji in Češkoslovaški. Vse te dežele so jih proglašile za državno posest, kar je po mnenju nadvojvode velika tatvina, zato je še lani vložil pri mednarodnem sodišču v Hagu tožbo, v kateri zahteva od prizadetih dežel, da mu jih vrnejo. Če tožbo dobi, bo ta nadvojvoda najbogatejši dvorjan v Evropi, in njegovo prizadevanje, da postane ogrski kralj, bo potem najbrž uresničeno. Mladi Albrecht, ki toži, sicer ni delal za to milijardo in ne trdi da je, pač pa, da je ugrabljena lastnina po vseh postavah njegova, zato zahteva "pravica", ne samo on, da mu jo vrnejo. Človek bi mislil, da mu bodo gospodje sodniki tožbo enostavno zavrnil, ampak to se ne zgodi. Na svetu je še mnogo bogatih ljudi, ki sklepajo: "Če so imovino v raznih deželah in ko zaplenili njemu, morda jo bodo jutri v neki deželi meni. To je nevarno, zato se takih precedentov ne sme dovoliti." In v teh ljudeh, ki sklepajo vsled bojazni za svoje milijone, nadvojvoda močne zagovornike v svoji tožbi. Toda pride čas, ko takih tožb ne bo, pa tudi milijonarjev ne bo več. Njihova imovina pride v posest ljudstva in to bo v resnici pravično in postavno.

Skrinja modrosti.

Ne išči napak samo na drugih. Sodil boš razumno, če boš skušal svojega bližnjega razumeti, in razumel ga boš, če boš sebe razumel.

DIKTATURA V JUGOSLAVIJI

*Anton Korošec od premierstva k
transportu*

Dr. Anton Korošec je s svojo vlado dne 30. decembra odstopil in kralj je dan pozneje njegovo ostavko sprejel. Dr. Korošec je dobil mandat ministerskega predsednika julija prošlo leto, potem ko je prejšnja vlada, v kateri je bil on notranji minister, vsled znanih pobojev v skupščini pod pritiskom javnega mnenja odstopila. Kralj je poveril nalogo sestaviti nov kabinet raznim politikom, a ni nihče uspel. Končno je pozval dr. Korošca, načelnika slovenske klerikalne Ljudske stranke, ter mu poveril ta mandat, ki ga je sprejel, in po pogajanjih z vladnimi strankami kabinet srečno sestavil in mu dobil večino v skupščini. Tako je postal ministerski predsednik, ob enem si je ohranil portfelj notranjega ministra.

Dr. Korošec je imel težko nalogo pomiriti vzrujeno Hrvatsko ter kmetsko-demokratsko koalicijo, ki je bila v opoziciji proti prejšnji vladi in je nasprotovala tudi Koroščevi. Štefan Radić je ležal v bolnici smrtno ranjen, dva hrvatska poslanca, ubita v skupščini, so med tem že pokopali. "Neizprosni boj režimu", so klicali poslanci hrvatske seljačke stranke v Zagrebu in na svoji strani so imeli večino hrvatskega ljudstva in stranke KDK. Korošec opozicije ni pomiril, Hrvatje so se izrekli za bojkotiranje skupščine in Beograda, situacija je postajala namesto manj bolj in bolj napeta ter nevdržna, in ker tudi stranke vladne koalicije niso bile v marsičem enotne, je začel Koroščev režim pešati. Ko je izprevidel, da ne bo mogel več dolgo vzdržati, je odstopil. S svojim delom si ni izvojeval, niti zaslužil slovesa. Jugoslavija še ni producirala velikega državnika in ga ni našla v Korošču. Niti pokojnega Pašiča še ni nihče dosegel.

In kaj sedaj? Ponovila se je običajna igra. Kralj je sprejemal voditelje in se posvetoval z njimi: kdo da naj sestavi novo vlado, kako naj se potolaži Hrvatje, kaj je treba storiti v tem, kaj v onem slučaju. V liste po svetu je prišla vest, da se Hrvatje udajo za sporazum z Beogradom edino, če se Jugoslavijo pretvori v federativno državo, v kateri naj bi bili trije enakopravni deli: Srbija s Črno goro bi bila ena, Bosna in Hercegovina z Vojvodino druga, in Hrvatska, Slavonija, Dalmacija in Slovenija tretja federalna provinca, ki bi bile po svoji upravi samostojne, imele bi vsaka svojo vlado, toda skupnega kralja in še nekaj drugih skupnih stvari. To je baje načrt dr. Mačka, ki je po Radićevi smrti dobil vodstvo hrvatske seljačke stranke in nadaljuje z Radićevim bojem za samoupravo Hrvatske. Sloveniji ne privoščijo samouprave in pride po tem tolmačenju pod Hrvatje,

česar se bi v slučaju, da bi prišel tak načrt resno v upoštevanje gotovo branila.

Toda kralj Aleksander ni upošteval teh želja iz Hrvatske. Dne 6. januarja je izdal proklamacijo, s katero je proglasil diktaturo. Sestavil je kabinet, kateremu načeljuje general Peter Živković in je odgovoren samo kralju. Svoboda tiska in zborovanja je odpravljena. V novem kabinetu je glasom časniških poročil tudi dr. Korošec, ki je sedaj prometni minister. Hrvatje so baje s to "solucijo" prav zadovoljni. Če so, je to ponovno dokaz politične nezrelosti v Jugoslaviji. Kralj v svojih ukazih izvaja, da je poskusil vladati demokratično, toda demokracija se je za Jugoslavijo izkazala za škodljivo. Drugače povedano — ljudstvo zanjo ni še zrelo . . . In tako ima kraljevina S.H.S. zopet režim žendarmarije in baje so z njim vsaj od početka vse stranke več ali manj zadovoljne, ker tako kakor je bilo prošla leta v političnem življenju mlade države ni moglo več dalje. Kralj je glasom časniških poročil s svojo proklamacijo ukinil parlament, razveljavil ustavo iz leta 1921, razpustil oblastne in občinske zastope ter uvedel absolutno diktaturo. Vsako kritiziranje novega režima v listih je prepovedano. Svoje postopanje opravičuje z argumenti, da je storil vse v prilog demokratične vladavine, toda ker ni uspela, pač pa je ogrozila interese države v inozemstvu in je ovirala gospodarski razvoj v svojih mejah, je moral v korist države in ljudstva uvesti sistem diktature, in tako je Jugoslavija prišla v skupino dežel z diktaturami. Najsorodnejša je diktaturi v Španiji, ki se ne opira na nobeno posebno stranko, kakor se npr. diktatura v Mussoliniji in sovjetski Rusiji.

Z Jugoslavijo je narobe to, da so dobile posamezne province ob njenem postanku premalo avtonomije. Njeno ljudstvo ni zrelo za centralizem kakršnega je uvedla, niti ne bo, dokler ne izginejo generacije, ki nosijo s seboj tradicije in mišljenje iz držav v katerih so živele pred stvaritvijo nove kraljevine. Če bodo njeni voditelji zmožni prebresti to periodo in če bo dežela v stanju vzgojiti nove generacije v višji politični zrelosti in bolj konstruktivnem pojmovanju gospodarskega, kulturnega in političnega dela, bo imela pravico do trajnosti na zemljevidu. Kar ji svet danes zameri je, da ne zna izkoristiti svojega položaja, ki ji daje priliko graditi cvetočo trgovino, industrijo in agrikulturo, kar bi ji odprlo pot v blagostanje. Ampak človek ne postane pameten v enem dnevu in ga vzame dolgo, predno se nauči stati na svojih nogah in še dalj, predno se nauči pametno graditi ne da bi kdo stal s palico za njegovim hrbtom.

Kadar naročate knjige, pomnite, da ima "Proletarec" v zalogi najboljša književna dela in je v tem oziru najpopolnejša slovenska knjigarna v Ameriki.

MODERNA AMERIŠKA LITERATURA

Predaval Ivan Molek v klubu št. 1,
J. S. Z., v Chicagu 23. novembra 1928.

(Nadaljevanje.)

Ameriška moderna literatura datira približno od začetka tega stoletja, največji razmah je pa dobila šele po svetovni vojni.

Pravilno je, da odpremo to dobo z Jack Londonom in Upton Sinclairjem, ki sta aktualno tudi začetnika med mojstri proze, dočim reprezentirajo poezijo Carl Sandburg, Robert Frost, E. A. Robinson, Ezra Pound, Amy Lowell, John Hall Wheelock, James Oppenheim in drugi, dramo pa Eugene O'Neill in Theodore Dreiser.

Jack London je bil intelektualni revolucionar, socialist in svobodomislec. Njegova dela "The Call of the Wild", "White Fang", "Martin Eden", "The Iron Heel" in mnogo drugih so trajne vrednosti. V osemnajstih letih svojega pisateljevanja je ustvaril ogromno množino del — približno 50 knjig — vendar pa ne prešinja socialistični duh vseh teh spisov. London je predvsem pisal za svoj kruh in v večjem delu je moral pisati tako kakor so hoteli njegovi založniki in uredniki magazinov. Kljub temu se ni London nikdar izneveril svojemu delavskemu razredu. Umril je med vojno v najlepši dobi svojega življenja, star 40 let. Nekaj njegovih del je že prevedenih na slovensko, med temi tudi "The Iron Heel" (Železna peta), katero so prevedli v stari domovini.

Upton Sinclair, ki je pred nekaj tedni obhajal petdesetletnico svojega rojstva, je tudi socialist — in v svojih spisih dosledno socialističen in revolucionaren. On se ni dal pestiti od založnikov; če so mu vrnil rokopolis, ga je sam založil na kredit ali kakor je mogel. Pisati je začel pred dobrimi 25 leti. Njegovo prvo veliko delo, s katerim se je proslavil, je bil "The Jungle", povest iz čikaških klavnic, ki je izšla 1906. leta in se razprodala v 200.000 iztisih. Nato so sledila dela: "The Metropolis", "The Money-changers", "Samuel the Seeker", "Love's Pilgrimage", "Sylvia", "King Coal", "Profits of Religion", "Jimmie Higgins", "100%", "They Call me Carpenter", "The Brass Check", "The Goose Step", "The Goslings", "Mamonart", "Money Writes!", "Oil!" in njegovo zadnje delo je "Boston" v dveh zvezkih. Poleg tega je spisal nekaj dram in uredil dve ali tri pesniške zbirke. Večino teh knjig je založil sam. Noben ameriški pisatelj ni toliko prevajan v tuje jezike kakor Upton Sinclair; v tem oziru je on mednarodni. Čitajo ga v Franciji, Španiji, Italiji, Nemčiji, Rusiji, Čehoslovakiji, Poljski in tudi na Japonskem. Nekatera njegova dela so bolj znana v Evropi kot v Ameriki. Slovenci imamo od njega "The Jungle" — ki je že pošel — "Jimmie Hig-

gins" in nekaj krajših spisov. Hrvatje imajo "They Call Me Carpenter".

Poleg tega pa Sinclair vedno najde dovolj časa, da včasih kandidira za governorja ali kongresnika na socialistični listi, piše članke, govori na shodih in predava, polemizira s svojimi kritiki, pomaga stavkarjem pri demonstracijah in ob takih prilikah gre navadno v zapor, ali pa gre v Boston demonstrirat proti cenzuri njegovih knjig. Obenem obilno korespondira in uči pisatelje začetnike, ki mu potem vračujejo, ko se preobjedejo dobrega kruha, z — zasmehovanjem in napadi. Nenavadno energičen mož! In kot človek silno prijazen in demokratičen. Jaz še danes hranim njegovo pismo iz leta 1907, ko mi je odgovoril na mojo prošnjo v imenu "Proletarca", če smemo prestaviti njegov "Jungle" na slovensko. Moja takratna angleščina v pisavi je bila zelo slaba in pričakoval sem, da mi sploh ne odgovori. Sinclair pa je prijazno odgovoril, da "kolikor more razumeti" iz mojega pisma, želim prevod njegove knjige, kar on drage volje dovoli in ne zahteva nobene odškodnine. Med prevajanjem "Jimmie Higginsa" sem tudi korespondiral z njim in vselej mi je odgovoril točno, obširno in zelo prijateljsko.

Upton Sinclair zdaj živi in dela v Long Beachu, California. Da bi še dolgo živel in delal!

V letih, ko sta se pojavila Jack London in Upton Sinclair, je prikorakala na ameriško literarno pozornico dolga vrsta novelistov in novelistk, zlasti pa pisateljev kratkih povesti ali črtic, ki so za Ameriko nekaka specialiteta. Nemogoče nam se je ozirati na vse te avtorje in pisarje, ki so bili in so še danes v veliki večini kruhoborci in niso prispevali ničesar k napredku literarne umetnosti. Med črtičarji naj omenim le Williama Sydney Porterja (1862—1910), ki je pisal pod psevdonimom O. Henry. V njegovih črticah je precej realizma, bolesterne tožbe in kritike obstoječih razmer.

Frank Norris (1870—1902), ki je umrl v 32. letu, je pisal dolgo trilogijo "The Epic of Wheat", katere pa ni dokončal. V tem delu je slikal težave farmarjev na zapadu. Norris je hodil za Tolstojem in deloma za Zola. V tem času, v desetletju pred vojno, so razni avtorji po dežju avtorji pustolovskega romana. Tako zване "wild west stories" (zgodbe z divjega zapada) in detektivske novele so kar poplavalje knjižni trg. Bile so poceni, in zato je ta študij imel milijone odjemalcev.

Joseph Hergesheimer je literarni umetnik, ki se ne zanima toliko za vsebino kakor za stil. — Z njim zaključimo predvojno in medvojno dobo moderne in koračimo v povojno periodo, ki je v najbujnejšem razcvitu.

Poleg Uptona Sinclairja, ki je še vedno na delu, je danes na čelu novele Sinclair Lewis, ki je zdaj star 43 let. Tudi on je bil Upton Sinclairjev učenec in v mladih letih se je precej za-

nimal za socialno vprašanje, ali danes, ko sedi pri bogato obloženi mizi, je zelo pozabil na mlada leta. Ta znameniti pisatelj se je proslavil leta 1920, ko je izšla njegova prva obširna knjiga "Main Street". Iz te zares lepe in globoko začrtane povesti še dihaajo tople simpatije do delavskega ljudstva. Pisatelj omenja tudi slovenske rudarje v Minnesoti. Nato se sledila dela "Babbitt", "Arrowsmith" in "Elmer Gantry". Zadnje je žgoča kritika duhovništva v splošnem. Če pomislimo, da je ameriško čitajoče občinstvo planilo po tej knjigi v takem navalu, da je prinesla avtorju četrto milijona dolarjev — pred desetimi leti je bil Lewis berač in danes je milijonar — tedaj lahko pojmuemo silen korak v ameriški literaturi od nedavne dobe puritanstva.

Theodore Dreiser je danes slaven kot dramatik, vendar pa je tik pred vojno spisal nekaj dobrih novel socialnega značaja kot "Sister Carrie", "The Financier", "The Titan", "Jennie Gerhardt" itd.

(Dalje prihodnjč.)

Ameriške šole in ameriški militarizem

Koliko trošijo Zedinjene države za šolstvo, in koliko za militarizem? United States bureau of education je objavil pregled javnega šolstva, iz katerega črpamo, da so l. 1926 potrošile posamezne občine in države ameriške Unije za javne ljudske in višje šole \$2,026,000,000. To je osemkrat več kot so potrošile za take šole l. 1903.

Leta 1926 je bilo vpisanih v ljudskih šolah 20,984,000 učencev in 3,786,000 v višjih (srednjih) šolah.

Iz poročila zveznega davčnega urada je razvidno, da so Zedinjene države potrošile v fiskalnem letu, ki je končalo 30. junija 1928, za armada, vojno mornarico in druge postavke, ki so v direktni zvezi z njima, \$2,397,405,000. Dežela v celoti troši torej več za militarizem kakor za šolstvo, ob enem goji militarizem tudi na stroške šolstva, posebno v srednjih šolah.

V tej številki

Čemu boj med angleškimi in ameriški "interesi"? Pove vam članek na prvi strani. Situacijo v Jugoslaviji pojasni članek o odstopu Korošca in krajevemu proglašenju diktature. Nadaljuje se Molekova razprava o ameriški literaturi. Poleg teh razni drugi članki, poročila in dopisi. V prihodnji številki članek o demokraciji v Jugoslaviji in drugi.

HANS KIRCHSTEIGER:

POD SPOVEDNIM PEČATOM

(Roman, poslovenil E. K.)

(Nadaljevanje.)

Ali tudi Cenka bi šla rada k Mariji Pomagaj. Smrt njene dolgoletnega ljubčka jo je vendar močno pretresla. In tudi njen mož le ni bil tak, kakor si je bila mislila zakonca. Že sedaj je surov in goropaden. Kaj bo šele pozneje? Kmalu je potlačil njen ponos, tako da se ji je že v tem kratkem času skupnega življenja z možem pogostoma porodila misel naskrivaj: Da bi bila le vzela Miho! Kako lepo bi bilo tedaj! Sama bi bila gospodinja v hiši, mož pa bi jo nosil na rokah. Sedaj mora biti še vesela, da ji je mož po mnogih prošnjah dovolil, da sme z njim na božjo pot.

Rezanci so bili pečeni in z okajenim mesom spravljani v torbo. In sedaj se peljata v čisto namazanem koleslju v mesto na železnico.

Na pol pota sta opazila pred seboj na cesti črno postavo, katero sta kmalu dohitela. Bil je kaplan, ki je hotel tudi na železnico, da se odpelje s pozivom v žepu v škofijo.

"Ti, naš duhovni gospod gre tam le. Reci mu vendar, naj sede na voz," je prosila kmetica.

Mlinar pa ji ni dal odgovora. Švignil je z bičem po konju, da je imel kaplan komaj dosti časa za skok čez jarek, drugače bi ga bilo povozilo.

"Kaj pa ti je vendar? Duhovni gospod ti je —" dalje ni mogla govoriti.

"Ne govori mi o prokletem popu!" S tem je mlinar na kratko odrezal pogovor.

Slučaj je nanesel, da so se vse tri osebe na železnici sešle v enem vozu. Kaplan je prijazno nagovoril mlinarja, vprašal ga je, kam potuje, govoril je o vremenu in o lepem konju. Vedel se je tako, da se ne bi zdelo, da je zato neprijazen ali zdržljiv, ker ve, da ima mrliča pred seboj.

Kaplan je prišel prvi do cilja in do dolgega nosa zaradi nagrobnega govora. Ni pa bila taka nevihta, kakor jo je bil priredil župnik doma. Škof je bil pač strog, toda pravičen. Ko je bil "službeni del" končan, je celo povabil kaplana na obed. Pri kosilu ga je vprašal:

"Gospod kaplan, kaj bode te pridigali v nedeljo?"

"O dobrem pastirju, ki daje življenje za svoje ovce."

"Ne, ne, tega ne storite. Pridigajte rajši o deročem volku, ki hodi sedaj okrog, pa žre uboge ovce. Pridigajte o grdobnem liberalizmu, ki mi hoče uničiti zvesto čredo. Pridige morajo biti času primerne. Vzemite si sploh svojega gospoda župnika za vzor, ki je eden mojih najdostojnejših dušebrižnikov. Upam, da ne zaslišim nobene tožbe več zaradi Vas; tedaj Vam ostanem tudi naklonjen škof."

Kaplan se je nem poklonil v znamenje pokorščine.

"Še nekaj Vam hočem položiti na srce," je nadaljeval škof poučevalno. "Tudi prav pridno kuharico imate v hiši, o kateri poroča gospod župnik le vse dobro. V kanonični starosti je že in to je glavna stvar za me. Vsako nedeljo gre k spovedi, torej je zelo pobožna in krepostna. In, kar moram priznati

s pohvalo: Predstojnica deviške družbe je. Častite in spoštujte v njej krščansko devico."

Kaplan je bil dovolj pameten, da tudi sedaj ni ugovarjal. Molč je najpotrebnejša krepost vsakemu kaplanu.

Še mnogo je govoril škof o hudobni novi šoli, o civilnem zakonu, o časopisju, o volitvah. Končno je bil kaplan milostno odpuščen s škofovim blagoslovom, ki ga je sprejel na kolenih.

Juha torej vendar ni bila tako vroča, kakor mu jo je bil skuhal župnik s kuharičino pomočjo.

Tudi zakonca iz mlina sta srečno dospela k Mariji Pomagaj. Njuna prva pot je bila v cerkev milosti. Mlinar je kupil dve sveči ter je žrtvoval eno za Miho, eno pa za Lenko — ker je pač vse tako lepo končalo.

Mlinarica pa je prinesla težke kamne seboj, ki naj bi jih ji Marija odvezla. Prvi ji je ležal na srcu; to so bili grehi, ki jih je zagrešila še pred poroko, nenadna smrt Mihe, pa njen neprijazni mož; drugi kamen, ki ji je močno pritiskal srce, je bil njen otrok, ki ga je sprejela v grehu. Da bi oblažila nebeško mater, je storila sveto, veliko obljubo. Darovala je otroka še v materinem telesu sveti Mariji, da postane iz otroka duhovnik, ako bo deček in da izbriše pred oltarjem materin greh, ali pa da pomaga kot nuna za svetim samostanskim zidom poravnati materino napako.

In mati božja je morala sprejeti to obljubo ravno tako, kakor mlinarjeve sveče. Saj mrtva podoba milosti ni mogla govoriti, sicer bi bila dobila mlinarica pač odgovor, da bi bilo izgubilo vsako romanje veljavo.

Drugi dan sta šla seveda oba k spovedi. Mlinarica je imela vprašati nekaj prav posebnega, kar ji je delalo še več skrbi kakor greh in otrok. Mučil jo je dvom, ali mora priznati svojemu možu, da je bila že mati vsled druge ljubezni, ko je poročila njega. Vest ji je dejala: "Povedati moraš, sicer si lažnjivka in goljufivka. Bodi poštena, pa se spokori za to, kar si storila." Ali kaj bi mislil mož? Pa šele ubogi otrok — kaj bi moral pretrpeti! To je bila še večja skrb. Spovedovalec, prav mlad menih, sam ni prav vedel, kaj naj pravi. Končno je dejal "Počakaj deset minut tukaj. Potem se vrnem."

Odšel je iz spovednice v svojo celico in je vzel moralno svetega Liguorija v roko. Našel je rešitev za to vprašanje vesti, pa se je povrnil s poročilom ki je donelo mlinarici še mnogo lepše, kakor romarsko zvonjenje:

"Nič ni treba, da bi povedala svojemu možu. In če te vpraša, reci: Ne, tega greha nimam na sebi. Tudi lahko prisežeš, da si popolnoma nedolžna. Lahko storiš to, ker si se izpovedala, vsled česar si zopet čista in nedolžna. Niti Bog ne ve ničesar več, torej tudi ni treba, da bi vedel človek."

Cenka je torej res pustila težke kamne pri Mariji Pomagaj. Njeno srce je bilo lahko kakor torba, v kateri je bilo le še nekaj pečenih rezancev. Svojo obljubo pa izpolni: Njen otrok je posvečen cerkvi.

X.

Vroče leto je bilo končano. Veljalo je mnogo potu, preden je bila žetev shranjena. Živina je že prignana s planin v velike hleve, posejano žito gleda krvavo rdeče iz polja, lastvice ne letajo več okoli starega zvonika, gozdovi so slekli zeleno letno obleko pa so razširili pisano suknjo po celi gori. Gotovo si pripovedujejo otroci drvarjev, igrajoči se pod drev-

jem, o lepi pisani suknji egiptovskega Jožefa, ki jim ga je gospod katehet v šoli tako lepo opisal. Sedaj je obleklo tudi drevje tako lepo pisano suknjico, rumeno, rdečo in rujavo. Ker gozd od spodaj tako lepo rdečkasto odseva, so si tudi gorski vrhovi lice, ki se smeje tako milo v dolino, pobarvali z zadnjo, od solnca izprošeno večerno zarjo in mazilo planinskega žara pomlajuje njih obraz, ki so vdrla tisočletja vanj razpoke in brazde. Celotok šumlja tišje kakor po leti, ne skače poredno čez pečine in nima niti za polovico toliko vode, kakor prej. Vsaka kapljica se obeša ob skale, kakor da noče zapustiti gorske domovine. Tudi rosa na travi se smejlja ves dopoldan z bliščečimi očmi solncu, pa se skrrije potem v zemljo, da prespi zimo ob korenini kake rastline, s katero bo imela spomladi svatbo, da se porodi novo organsko življenje.

Voda pa, ki mora dalje v širni tuji svet, poje žalostne pesmi za slovo. Pri vsaki skali v potoku poskakujejo šumljajoče kapljice v zrak, da si še enkrat ogledajo materinske gore, ki so jih porodile. Še zadnji solzni pogled, pa naprej v tujo ravnino, kjer mora prosti sin planin postati suženj, kjer mora nositi bremena na plečih in kjer se izgubi njegova čista nedolžnost v izlivih kloak. Ali naj se tolaži gorski potok s tem, da se tudi mnogim ljudem ne godi bolje, ki so kot otroci pili iz njegovega vira, ki so se kopali v njegovi čisti vodi, pa zapuščajo domačijo, sledeči njegovemu toku in morajo živeti kakor sužnji v tovarnah; ali pa se zaduše v nesnagi daleč, daleč od jasne domovja?

(Dalje prihodnjtč.)

Mellon vrača milijone jeklarskemu trustu

Zvezni davčni urad ima že več let navado, da vrača milijone vplačanega dohodninskega davka velikim korporacijam, češ, da so se zmotile, ali pa da se je motil davčni oddelek, kateri je pod vodstvom finančnega tajnika Andrew Mellona. Letos bo vrnil jeklarskemu trustu šestindvajset milijonov dolarjev, in sicer \$15,000,000 davka, ki ga je trust plačal l. 1917 "pomotoma preveč", in \$11,000,000 obresti od prej omenjene vsote za vsa leta do sedaj. V prošlem letu (1928) in že prej so dobile nekatere korporacije tako visoke vsote nazaj, da so se celo mnogi republikanski in demokratski kongresniki vpraševali, čemu je Mellon tako "liberalen" s povračali "preveč" plačanega davka. Povrnjenega je bilo že več sto milijonov dolarjev. Pri tirjanju davka od korporacij Mellon ni tako uspešen kakor pri povračanju. "Vrana v roki ne izkljuje."

NAS CENIK KNJIG.

V tej številki je priobčen cenik knjig, ki jih ima v zalogi "Proletarec". Pričenja se na drugi strani platnic, in se nadaljuje ter konča na 3. strani platnic. Preglejte ga, in naročite si knjig, ki vam ugajajo. S tem pomagajte svojemu znanju, slovenski književnosti in listu od katerega naročate knjige.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

IVAN MOLEK BO PREDAVAL V DETROITU 12. JANUARJA.

DETROIT, MICH. — Ivan Molek, znani slovenski ameriški pisatelj in predavatelj, bo v klubu št. 114 pod avspicijo Izobraževalne akcije predaval v soboto 12. januarja ob 8. zvečer v spodnji dvorani poslopja na 116 W. 6th M. Rd.

Predmet predavanja je "Socialni ideali".

Sodrug predavatelj bo v tem predavanju podal obširno sliko razvoja idej od začetka civilizacije do danes o izboljšanju človeške družbe, kako so razni misleci od pamtiveka sanjali o sreči človeka in boljšem življenju. Človek ni bil nikdar zadovoljen s svojim položajem in je vedno iskal nekaj boljšega. Kaj je dosegel? Ali je sploh upanje, da kaj doseže? Čujmo, kaj nam o tem vprašanju — ki je vprašanje vseh vprašanih — pove sodrug Molek.

Slovenski delavci v Detroitu se uljudno vabijo, da omenjenega dne in ob omenjeni uri pridejo v označeno dvorano in slišijo zanimivo predavanje. Poslužite se redke prilike! *Odbor kluba št. 114.*

ODBORI KLUBA ŠT. 1 J.S.Z. V CHICAGU.

Klub št. 1 JSZ. je na svoji seji 28. decembra 1928 izvolil sledeči odbor in odseke: Peter Bernik, tajnik-blagajnik; John Turk, zapisnikar; Frank Zaitz, organizator. Mary Aucin, John Olip, Frank Udovich, nadzorni odbor. Charles Pogorelec, knjižničar.

Dramski odsek: Peter Bernik, Louis Beniger, John Olip.

Odbor pevskega zbora "Sava": Frank Alesh, predsednik; Chas. Pogorelec, tajnik; Andrew Miško, arhivar.

Publicijski odsek: Peter Bernik, Donald J. Lotrich, Frank Zaitz.

Odbor za prirejanje predavanj in diskuzij: Fr. Alesh, Ivan Molek, Fr. Zaitz.

Agitacijski odbor za širjenje "Proletarca": Andrew Sprohar, Anton Medved, Anton Andres.

Zastopniki kluba št. 1 v centralnem odboru soc. stranke okraja Cook: Fr. Zaitz, Chas. Pogorelec, Fr. Alesh, D. J. Lotrich, Filip Godina.

Razen teh odborikov ter odsekov ima klub št. 1 še tri posebne odseke. Eden je bil izvoljen na seji 26. oktobra 1928 in se imenuje "Agitacijski odsek". Njegova naloga je pridobivati klubu nove člane. V njemu so John Sprohar, Joseph Gerbajs in John Hujan.

Klub ima poseben stavbinski odsek, katerega naloga je agitirati v Chicagu in okolici za pridobivanje sredstev v fond za dom JSZ. Korespondenčni tajnik odseka je Fred A. Vider, ostali člani pa so D. J. Lotrich, Frank Margole, Vinko Ločniškar in Fr. Zaitz.

Ker je v klubu št. 1 tudi precej mladine, je bil v prošlem letu na junijski seji ustanovljen posebni mladinski odsek, ki se imenuje "Angleški izobraževalni in dramski odsek kluba št. 1" (An English Educational and Dramatical Section, Branch No. 1, J.S.F.). V tem odseku so Donald J. Lotrich, John Rak in Paul Videgar. — P. O.

O POGREBU S. LUČIČA V DETROITU.

DETROIT MICH. — Kot že poročano v zadnji številki, je tu dne 23. decembra preminul Miloje V. Lučić, ki je bil dolgo let aktiven član JSZ, ter eden najbolj znanih srbskih socialistov v tej deželi. Nekaj let ni bil več toliko aktiven in tudi član ni bil več. Zdravstveno je namreč omagal in tako so ponehale tudi njegove aktivnosti.

Za njegov pogreb so se zavzeli tukajšnji srbski sodrugi, ki so zbrali potrebna sredstva med seboj, nekaj pa so poslali v ta namen tudi srbski člani JSZ, iz Chicaga ter JSZ. Klub št. 114 v Detroitu je prispeval za pogrebne stroške \$25, ob enem je položil na krsto pokojnika tudi venec v zadnji pozdrav.

Med prispevatelji so bili razen srbskih sodrugov ter kluba št. 114 in JSZ. tudi hrvatski ter nekateri slovenski delavci v Detroitu. Skupna zbrana vsota je znašala \$147.40. Pogreb je stal \$140, ostalo se je porabilo za venec. Vence so položile h krsti tudi razne druge organizacije in posamezniki.

Truplo pokojnega Lučića je ležalo en dan v dvorani Radniškega doma. Ko so upravi tega doma, ki je komunistična, pojasnili, da je bil Lučić eden onih ki so največ delali za zgraditev tega poslopja, je dovolila dvorano brezplačno. Tu pa tam je sicer kdo komunistov omenil, da je bil pokojnik "socialpatriota", a drugače ob tej priliki niso kazali frakcijskih strasti. Vzlic bornim sredstvom je bil pogreb pokojnika dostojen in časten. Videlo se je, da ga smatrajo sodrugi za sodruga. Bil je vpepeljen, kakor je želel.

Spasoje Marković je imel zelo lep pogrebni govor, v katerem je opisal vrline pokojnika ter njegovo nesebično delo za delavski razred. Med drugim je citiral, kako je Lučić rad rabil rek: "Če ni solnce, je dobra lampa, če ni lampe, je i trska dobra — in to sem jaz." Ni se poviševal, ni se precenjeval. Svoj govor je zaključil: "Vse kar si imel in znal, si dal za boljšo bodočnost delavskega ljudstva." *Poročevalec.*

KONCERT GE. LOVŠETOVE IN SLAVNOST 20-LETNICE S.S.P.Z. V CHICAGU.

V nedeljo 13. januarja sta v Chicagu dve večji slovenski priredbi: Banket čikaških društev SSPZ., ki praznujejo dvajsetletnico svoje organizacije, in pa koncert ge. Pavle Lovšetove. Banket se vrši popoldne v Češko-ameriški dvorani in koncert ob 7:30 zvečer v dvorani SNPJ.

Pripravljalni odbor v Chicagu za prireditev koncerta ge. Lovšetove je z njo oziroma z njenim zastopnikom korespondiral glede datuma za čikaški koncert novembra prošlo leto, in se je odločil za nedeljo 13. januarja, ker je bil ta datum na razpolago za koncert v Chicagu. Pozneje smo radi priredbe društev SSPZ. skušali datum spremeniti, toda ker je ga. Lovšetova drugod angažirana to ni bilo mogoče. Napravili smo le to spremembo, da se bo koncert vršil zvečer namesto popoldne kot prvotno določeno.

Toliko se nam je zdelo navesti potrebno v pojasnilo onim, ki mogoče mislijo, da bi morali datum koncerta spremeniti. Ker bo banket društev popoldne, bodo tisti udeleženci, ki žele priti na koncert, lahko na obeh priredbah. — *Koncertni odbor.*

KLUBOM IN DRUŠTVOM KONFERENCE J.S.Z. ZA SEVERNI ILLINOIS IN WISCONSIN.

CHICAGO, ILL. — Po sklepu šeste konference klubov in društev Izobraževalne akcije J.S.Z. za četrto okrožje se vrši prihodnje ali sedmo zborovanje v nedeljo 27. januarja t. l. v West Allisu, Wis. v dvorani Frank Kralja, 51. cesta in Sherman Ave. Pričetek točno ob deveti uri dopoldne. Na predvečer zborovanja, t. j. 26. januarja se pa vrši v isti dvorani javen shod, na katerem bodo nastopili slovenski in angleški govorniki.

Apeliram na društva, odnosno klube v severnem Illinoisu in Wisconsinu, ki pripadajo Izobraževalni akciji J.S.Z., da izvolijo zastopnike in jih pošljejo na to zborovanje. Predsedniške volitve so za nami, furija volilne kampanje je potihnila, ampak delavci ne smemo držati rok križem in se vdati duševni letargiji, pač pa se moramo pripravljati na prihodnje volitve, da bomo stopili v volilni boj še bolj pripravljeni in še z večjo vnemo kot smo pri zadnjih. Ako se stari stranki pripravljate že sedaj, kako bosta prodrli s svojimi kandidati, toliko bolj se moramo mi delavci pripravljati. Upam, da klubi in društva izvolijo zastopnike in jih pošljejo na zborovanje.

Za četrto konferenčno okrožje JSZ.,

Peter Bernik, tajnik.

EPPICH, BELLE IN PLUT BODO ZOPET PELI V GIRARDU.

GIRARD, O. — Koncert, ki so ga dne 8. dec. priredili pod avspicijo tukajšnjega Slovenskega doma A. Eppich, L. Belle in F. Plut, je bila ena izmed najboljših in najzanimivejših priredb v tej naselbini. Koncert je dobro uspel in tudi udeležba je bila mnogobrojna. Tisti, ki so čuli te pevce prvič, so se čudili, kajti ni bilo vsakemu znano, da naš narod preinaore tako dobre pevske moči, katere bi lahko brez bojazni nastopale tudi na velikih ameriških odrih. Pri vsaki točki so jim udeleženci burno aplavdirali, da so jih morali ponavljati, ali pa so dodajali nove.

Mnogi so izrazili željo, da bi jih še povabili v našo naselbino, in to se je zgodilo. Peli bodo zopet na prireditvi tukajšnjega kluba JSZ. v soboto 19. januarja v Slovenskem domu. Vrši se, kot že naznanjeno, večer pred konferenco JSZ., in zato se pričakuje goste tudi iz drugih naselbin. Program bo raznovrsten, potem bo veselica.

Kdor se hoče naslajati ob lepem petju, kdor želi dobro, neprisiljeno zabavo, naj pride omenjeno soboto v Slovenski dom. Vabimo tukajšnje občinstvo in seveda tudi rojake in rojakinje iz drugih naselbin, da pridete 19. januarja v naš krog. Žal ne bo nikomur, kar garantirajo že imena Eppich, Belle in Plut. Več o podrobnostih prihodnjič. — *John Košin.*

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Collinwood, O. — Vaš dopis "Po rezultatu" bo priobčen v prihodnji številki.

Neffs, O. — Zapisnik konference bo objavljen v naslednji izdaji, ker je v tej v dopisu iz Bridgeporta deloma tudi poročilo o konferenci.

Vsi neobjavljeni dopisi ter poročila o novoizvoljenih odborih klubov JSZ. bodo priobčena kakor hitro mogoče.

KDO PRAVZAPRAV JE SOCIALIST IN KAJ JE SOCIALIZEM?

COLLINWOOD, O. — Menda je ni politične organizacije, v kateri bi bil človek toliko kritiziran, kjer bi ti vedeli naštetih toliko napak o tvoji organizaciji kot ravno v socialistični. Pravijo nam: "Kaj pomaga, če ste v stranki? Za druge se matrate! Jaz nisem zraven, pa sem ravno tako dober socialist kot vi drugi." — Morebiti. Ali mi, ki smo zraven smo tisti, ki delamo, da socialistična ideja živi v organizacijah. Ako ne bi bilo socialistične organizacije, socialistične literature, klubov itd., ne bi imeli stranke, ne kandidatov, ne organizirane borbe za pravice človečanstva na temeljih znanstvenega socializma. In tudi tisti, ki so boljši od nas bi kmalu pozabili, da je bilo kedaj socialistično gibanje. Torej tisti člani, ki se žrtvujejo duševno, fizično in gmotno, so "drenalin", ki daje življenje stranki. "Saj niti ne veste, kaj je socializem", nam zatrjujejo. Ne popolnoma. Smo pač še učenci. Mislimo pa, da je socializem stremljenje odpravit ekonomski sistem, ki sloni na izkoriščanju radi profita, in ga nadomestiti z uredbo, v kateri se bo produciralo za potrebo splošnosti, ne za koristi posameznikov. Toliko na kratko rečeno. Ali se da tak cilj tudi doseči? Seveda! Čemu kapitalistični sloj dobi kar želi? Mar zato, ker je številnejši kakor delavski? Čemu kapitalizmu služi oblast, čemu mu ljudstvo in vlada njegov profit protektira celo z armado, in ako hoče strelja na delavce, med tem ko stavkarji nikoli nimajo teh privilegijev? Da ima kapitalizem danes take prednosti, je vzrok, ker je, prvič, dobro organiziran, in drugič, ker je kapitalistični sloj v izobrazbi na mnogo višji stopnji kot pa delavstvo v splošnem. Kapitalizem ve to, pa vara delavce in jih vabi v svoje stranke. V volilnih bojih se to neuko delavstvo navadno izreče za kandidate svojih izkoriščevalcev, ker se ne zaveda, da glasuje v svojo škodo. Kapitalizem verjame v volitve in kadar bo delavstvo znalo volilno pravico rabiti zase, kakor jo sedaj za druge pa se začno naše odločujoče zmage. Delavstvo se mora izobraziti — drugo bo potem lahko.

Delavci, pridružite se nam in pomagajte pri delu, ki vodi v bodočnost, katera bo za ljudstva vseh narodov rešitev iz mučne sedanosti. Ako ne zmagamo v vsakem večjem boju takoj, to za nas ni poraz, ker nimamo kaj izgubiti, ampak le stopnja naprej v borbi. Za socialistično gibanje je tudi poraz košček zmage, ker vsaka naša kampanja znači vzgajanje delavcev za pravično človeško uredbo. — *Frank Barbich.*

DATUMI PRIREDB KLUBA ŠT. 1 V PRIHODNJI SEZONI.

CHICAGO, ILL. — Seznam datumov priredb kluba št. 1 ni še popoln, a objavljamo dneve, na katere je najeta dvorana ČSPS. za večje dramske in koncertne priredbe, ki so: nedelja 27. oktobra 1929, v leto 1930 pa nedelja 26. januarja, nedelja 30. marca ter nedelja 27. aprila 1930. Celoten seznam priobčimo prihodnjič. — *P. O.*

ZAHVALA KLUBA ŠT. 1.

Odbor kluba št. 1 JSZ. izreka zahvalo Chas. Renarju, ki je izdelal več priprav katere smo rabili pri živih slikah na Silvestrov večer, Filipu Godinu za maskiranje oseb, in vsem, ki so na kakršenkoli način sodelovali pri prireditvi ter s tem pripomogli do uspeha.

Odbor kluba št. 1 JSZ.

Naša mladina v Chicagu pride na oder s prvo veliko predstavo

"Le Bourgeois Gentilhomme" je igra, v kateri je francoski dramatik Moliere karakteriziral človeka, ki je po srečnem naključju postal premožen, in potem si je zaželel kvišku med plemstvo. Njegovo plidkost ter nesmiselno ambicijo izrabijo razni tipi, ki domišljavega Jourdaina — tako se namreč naš "junak" imenuje — uče, kako se mora oblačiti, kako plesati, kako govoriti, predno bo "goden" za višjo družbo. Igra je polna smeh vzbujajočih prizorov in zelo pestra po vsebini. Vprizorjena bo v nedeljo 3. februarja v dvorani ČSPS. Vloge so večinoma v rokah naše mladine, ki obeta, da bo s to predstavo pokazala svoje sposobnosti tudi na polju dramatike. Igrana bo angleško. Režiser je Donald J. Lotrich.

Ker bodo s to predstavo združeni veliki stroški, je določeno, da bo vstopnina 75c v predprodaji in \$1 pri blagajni. Vstopnice se dobe pri članih in članicah kluba št. 1 ter pevskega zbora "Sava", pri tajniku kluba s. Petru Berniku in v uradu "Proletarca".

KLUB J. S. Z. V GIRARDU PO NOVEM LETU.

GIRARD, O.—Leto 1928 je za nami. Za klub št. 222 JSZ. ni bilo leto brezdelja, kajti bili smo v danih okoliščinah aktivni kolikor največ mogoče. In pri nas to ni malo. Prošlo leto smo delali precej energično v volilni kampanji, letos pa bomo lahko posvetili več časa klubu, ki je dosegel najvišje število članstva v svoji zgodovini. Delujmo, da se dvigne še bolj.

Brez težkoč tudi pri nas ni. Naše gibanje ima mnogo nasprotnikov ne samo med onimi proti katerim se bori, ampak tudi med delavci samimi. Marsikdo mora prestat šikane, ker se na en ali drug način komu zameri. Vsled nevednosti je med delavci silno veliko nesloge, ki se razvija v škodljiva sovraštva, katera ne hasnejo nikomur. Življenje delavcu že tako ni prijetno, pa si ga grene še s šikanami. In navadno so obrnjene najostreje proti tistim, ki so aktivni v kaki organizaciji zavednih delavcev. Želeti je, da bi naša naselbina, ki uživa v slovenski napredni javnosti velik ugled, ne imela v tem letu nič takih neprilic, in da bi delala sporazumno ter prijateljsko za napredek, kajti to nam bo v skupno čast in korist.

Girardčan.

RAZNO O KLUBU J.S.Z. V SPRINGFIELDU.

SPRINGFIELD, ILL. — Klub št. 47 JSZ. je bil v prošlem letu v zlic slabemu položaju med premogarji zelo aktiven. Sodeloval je po svojih najboljših močeh v volilni kampanji in imel je poleg drugih tudi par večjih dramskih predstav ter kampanjski shod, ki se je vršil pred predstavo. Vprizorjena je bila Molekova drama "Poročna noč", ki je bila že na raznih ameriških odrih, dne 23. decembra pa je bila vprizorjena krajša igra "Vse naše". Uspeh za klub je bil tudi to pot velik, ne sicer gmotni, ker so bili stroški veliki, ampak moralni.

V odbor kluba so za to leto izvoljeni: Joseph Ovca, tajnik-blagajnik; Frank Čemažar, zapisnikar; Anton Per, organizator. Nadzornika sta John Goršek in John Bervar. Seja kluba se vrši vsako tretjo nedeljo v mesecu po društveni seji v Slovenskem domu.

Joseph Ovca.

VELIK USPEH GE. LOVŠETOVE V WARRENU, O.

WARREN, O. — Da Slovenci ljubimo lepo petje, smo pokazali dne 29. decembra m. l. Enako so pokazali ljubezen do lepe pesmi Hrvatje. Tega dne je imela v tukajšnjem Jugoslovanskem domu koncert operna pevka ga. Pavla Lovšetova. Kaj takega naša naselbina še ni doživela in vsakdo si je želel, da bi imeli še mnogo koncertov kakor je bil ta.

Koncert je vseboval operne arije, koncertne pesmi in pa naše slovenske ter hrvatske narodne pesmi. Ko je pela narodne pesmi, je navzoča publika ne le navdušeno aplavdirala, ampak so se čuli tudi klici "živela pjevačica!" In ga. Lovšetova je na vsesplošno zahtevo morala ponavljati slovenske in hrvatske pesmi. Ko je bil program že izčrpan in je dodala še kakega pol ducata pesmi povrh, se avdijenca vendar ni zadovoljila in je hotela, da še poje. Nekdo je ob burnem aplavdiranju šel na oder ter zaklical v ozadje. "Gospa Lovšetova, prosimo, še eno zapojte!" In je zapela še dve.

Na klavir jo je spremljal Joško Kogoj, kateremu gre za uspeh koncerta kot dobremu pianistu mnogo zasluge. Ampak ga Lovšetova, ta ni samo pevka, kajti ona je pesem sama na sebi.

Ni mi znano, kje bo njen prihodnji koncert. Rečem vam le, da če bo pela v vaši naselbini, ne zamudite prilike. Užitek, ki ga boste imeli, vam ostane trajno v spominu. — *Frank Modic.*

KAKŠNI LJUDJE SO V COLLINWOODU?

COLLINWOOD, O. — Čitatelji, ki so sledili raznim dopisom iz Collinwooda v tem ali onem listu, so si mogoče že predstavljali, da je to kakšen "ranch divjega zapada", collinwoodski "nemirneži" smo pa "cow-boys", ki pridrvimo v mokasinih na bistrjih konjičih na seje naših mirnih zborovalcev, ter jih z revolverji v rokah, in z bang-bang-bang preženemo ter tako skalom ljubljani mir.

Ampak če tako mislite, ste pod napačnim vtisom. Božični in novoletni prazniki, ki so pred dobrim tednom minili, pričajo, da je pri nas ravno tako dobra volja in sporazum kakor drugje, ali pa še bolj. Imamo razne prireditve, ki se vrše lepo mirno, kar je pač dokaz, da smo Collinwoodčani civilizirani ljudje kot so na Public Square v Clevelandu. Na novoletni dan smo v Collinwoodu proslavljali drugo obletnico Slovenskega delavskega doma. Popoldne je bil izvrsten program in govor Matt Petroviča, zvečer pa ples.

F. Barbič.

ODBOR KLUBA ŠT. 11 V BRIDGEPORTU.

BRIDGEPORT, O. — V odbor kluba št. 11 so bili izvoljeni: Joseph Snoy, tajnik; Louis Gorenc in Frank Cerar, organizatorja; Domen Bradach zapisnikar. Prosvetni odsek: Jos. Snoy, Frank Matko, Fr. Blatnik in Fr. Wočko.

IVAN MOLEK bo predaval v klubu št. 114 J.S.Z. v DETROITU v soboto 12. januarja ob 8. zvečer v spodnji dvorani 116 W.6th M. Rd.

Predmet: "SOCIALNI IDEALI".

IZ BRIDGEPORTA, OHIO.

Uspešna prireditve kluba št. 11. — Konferenca J.S.Z. se izrekla za predlog kluba št. 27 za spreminitev oblike Proletarca, če je to res v korist lista in Zveze. — Finci posetili zborovanje. — Konferenca se ne strinja z mnenjem, da naj se bi naši klubi pridružili direktno stranki in da se J.S.Z. razpusti, kajti to bi bil udarec za delavsko gibanje med Jugoslovani.

V soboto in nedeljo 29. decembra je bilo v slovenski dvorani na Boydsvillu zelo živahno. V soboto smo imeli predstavo in veselico, ki jo je priredil klub št. 11 JSZ., naslednji dan pa se je vršila konferenca klubov ter društev Izobraževalne akcije JSZ. iz okrožja v vzhodnem delu države Ohio.

Kar se tiče prireditve kluba št. 11, je povoljno izpadla, in če upoštevamo, da tukaj in tudi po večini okoliških naselbinah ni bilo hiše, da ne bi bila prizadeta vsled bolezni, smo lahko z uspehom prireditve prav zadovoljni. Tod je namreč divjala epidemija influence, ki je položila v posteljo tudi mnogo naših rojakov in rojakinj. Sprva smo mislili, da bo treba predstavo in veselico vsled tega preklicati, toda kot že omenjeno, se je izteklo bolje kot smo si v danih okolščinah upali pričakovati. Predstava "Ženitev radi premoženja" je občinstvu ugajala. Ker je to bil pravzaprav šele začetek, obljubujejo člani kluba št. 11 ter igralci in igralke, da se bodo v bodoče še bolj potrudili ter se učili iz pridobljenih izkušenj za izpopolnjevanje predstav.

Igralci in igralke so bile že omenjene v enem prejšnjih poročil. Tu naj le omenim, da je rešila Rose Grdin svojo vlogo izborna in je pokazala, da je talentirana igralka. Upamo, da ko se povrne v našo naselbino, da jo bomo še videli na odru v igran. Ravno tako je bilo občinstvo zadovoljno s komadi, ki jih je igrala 9-letna Margaret Snoy na glasovir, posebno z Marseljezo. Umevno je, da je ugajal tudi mladinski orkester SNPJ. Če ne bi bilo influence, ki jo omenjam v uvodu, bi bila dvorana veliko premajhna. Med prisotnimi so bili rojaki in sodruzi iz okoliških naselbin Glencoe, Neffs, Piney Fork, Bellaire, Moundsville, Blaine, Ramsey itd. Lepo je bilo opazovati kramljanje starih znancev, ki se že dolgo niso videli. Člani kluba št. 11 so obljubovali, da bodo poskrbeli še za več takih družabnih večerov.

Drugi dan, v nedeljo 30. dec., se je vršila konferenca JSZ. za vzhodni Ohio in West Virginijo. Otvoril jo je njen tajnik Nace Žlemberger ob 10:30 dopoldne. Za predsednika zborovanja je bil izvoljen Joseph Snoy, za zapisničarja pa Florian Pišek iz Neffsa. Izmed soc. klubov in društev Izobraževalne akcije v tem okrožju so bili zastopani vsi razen iz Maynarda, od kjer zastopnikom ni bilo mogoče priti radi bolezni in so poslali pismeno poročilo. Udeležencev je bilo okrog 30. Bilo bi jih dosti več, a je mnoge zadržala bolezen. Prisotni so bili tudi sodruzi Finci iz Martins Feryja, ki so se želeli seznaniti z nami ter apelirali za več skupnega delovanja. Zborovanje v slovenskem jeziku je bilo dvakrat prekinjeno, da je predsednik poročal in odgovarjal iz ozira na navzoče finske sodruge angleško. Na ta način jim je bila dana prilika, da so nas spoznali in da vedo kakšno je naše delo.

Pri točki poročila zastopnikov so večinoma izvajali, da so razmere po stavki kar se zaposlenosti in gmotnih razmer tiče, še vedno slabe, kajti mnogo rovo še ni obnovilo obrata in je brezposelnost velika.

Konferenca je mnogo razpravljala o Proletarcu ter je sklenila, da če je res v korist lista ter Zveze, kot naglašala predlog kluba št. 27 v Clevelandu za spreminitev forme iz revije v časopis, tedaj se z njim strinja. Marsikaj je bilo v razpravi, kar bo razvidno iz zapisnika. Največ veselja je povzročilo sporočilo, da postane klub št. 189 JSZ. v naselbini Blaine zopet aktiven. Vso stvar je za enkrat sprejel s. Louis Androjna, in upamo, da bo akcija za obnovitev kluba uspela.

V razpravo je prišel tudi Gardnov članek "Melting Pot in J. S. Z.", ki ga je imel v Proletarcu Anton Gardn. V njemu razpravlja o bodočnosti Zveze in pravi, da bo morda umestno, oziroma je sedaj, misliti na razpust JSZ. kot je sedaj konstituirana ter pridružiti klube direktno stranki. Konferenca je bila odločno proti takemu mnenju, kajti čas še ne zahteva te spremembe. Če bi se v JSZ. res kaj takega sklenilo, bi bil to velik

Koncert ge. Pavle Lovšetove

v nedeljo 13. jan.
ob 7:30 zvečer

v dvorani S. N. P. J.,
2657 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

KONCERTNI SPORED:

OPERNE ARIJE:

1. Weber: Ankina arija iz opere "Čarostelec".
2. Foerster: Minkina arija iz opere "Gorenjski slavček".
3. Thomas: Filinina arija iz opere "Mignon".

II. DEL. KONCERTNE PESMI.

1. Pavčič: Pred durmi.
2. Pavčič: Pastarica.
3. Domovini in ljubavi.

III. DEL. NARODNE PESMI.

1. Oj, kod bova vandrala.
2. Ljubca moja, kaj si strila.
3. Čez tri gore.
4. Pleničice je prala.
5. Pod okence pridem.
6. Tam, kjer beli so snezniki.
7. Ko sem jaz še mlada bila.
8. V dolinci prijetni.

Ga. Pavla Lovšetova je znana operna in koncertna pevka, ki je nastopala v raznih mestih Evrope in sedaj že v mnogih krajih po Ameriki. To je njen prvi in zadnji koncert v Chicagu, ker kmalu odpotuje v Evropo.

Vstopnina v predprodaji 75c, pri vratih \$1.

udarec ne samo delavskemu gibanju med jugoslovanskim delavstvom, ampak tudi napredku vobče.

Reči, o katerih je konferenca razpravljala, so bile večinoma vse zelo važne, in o marsikateri bi se lahko govorilo bolj obširno. Zato pisec tega poročila smatra, naj bi se taka zborovanja pričela točno ob določeni uri. Komur je za red in za napredek te organizacije, bo prišel v dvorano ob času. Tudi sedaj so prišli, npr. sodrugi iz Neffsa in Piney Forka ter več drugih. Koliko več dela bi lahko opravili, če bi porabili ves za zborovanje odmerjeni čas! Tudi nepotrpežljivi so preveč nekateri. Silno se jim mudi s seje. Saj imamo taka zborovanja le trikrat v letu in ker so važna, se bi malo potrpežljivosti od nestrpnih že smelo pričakovati.

Prihodnje zborovanje se vrši zopet v Bridgeportu, datum pa določi odbor v sporazumu s tukajšnjim klubom. Za tajnika konference je bil ponovno izvoljen Nace Žlemberger, organizatorja pa sta Joseph Snoy in John Mauri.

Glavna točka, ki bi se naj na prihodnji konferenci najbolj upoštevala, je naša mladina kako jo pridobiti ter obdržati v naših organizacijah za naš pokret. Sodrugi, dobite naše fante in dekleta v klube že do prihodnjega zborovanja, da bo na njemu zastopana tudi mladina. — *Poročevalec.*

“Proletarec” je list, ki zasluži da ga pazno čitate. Korist od tega imajo čitatelji. Preberite vsako številko “Proletarca”.

KONFERENCA ČLANSTVA SOCIALISTIČNE STRANKE V CHICAGU.

V soboto in nedeljo 5.—6. januarja je konferiral s socialisti v Chicagu milwauški župan sodrug Hoan. V soboto popoldne je bil sestanek, na katerem jim je polagal, da je sedaj čas akcije, in da je čas da se stranka pojača tudi tukaj. Do dvajset tisoč glasov je dobila naša stranka dne 6. nov. v Illinoisu, večinoma v Chicagu, torej imamo tisoče prepričanih socialistov, ki jih je treba pridobiti v organizacijo. Priporočal je, da se izvoli poseben odbor, ki naj obišče bivše vodilne socialiste v Chicagu, katere je medvojna demagogija in provokatorska ter “levokrilaška” gonja izrinila iz stranke ter jim s tem onemogočila konstruktivno delo za socializem v socialistični organizaciji. Zvečer istega dne je bil večji sestanek sodrugov in somišljenikov v Koppelovi restavraciji na Division St. blizu California Ave., na katerem je govoril župan Hoan nad eno uro. Naslednji dan je predaval v Douglas Park avditoriju. Izjavil je, da nam je pripravljen pomagati pri delu za obnovev močne strankine organizacije, kajti čas zahteva, in delavski interesi zahtevajo, da postane socialistična stranka na osrednjem zapadu zopet aktivna, to pa more biti le, ako obnovimo njene organizacije, razširimo njen tisk in vrnemo v naše vrste voljo za delo kakor smo jo poznali nekoč.

Prihodnjo nedeljo 13. januarja ob 2:30 popoldne se vrši v Douglas Park avditoriju na Ogden in Kedzie Ave. konferenca članov soc. stranke v Chicagu, in apeliramo, da se je udeleže tudi člani JSZ, v čim večjem številu. — *P. O.*

Očetje in matere!

Glejte, da dobe vaši otroci v tem letu dober začetek. Dali ste jih v šolo, da se uče. Učite jih tudi štedljivosti. Zanje vlagate in hranite; glejte, da se tega tudi sami nauče. Šola in varčnost gresta sporedno. Oboje je enako važno. Denar ima čarobno moč, in kdor ga nima, zaostaja v materijalnem napredku.

Vsi znaki govore, da bo prihodnje leto dobro. Izkoristite ga in hranite kolikor največ mogoče, kajti čas beži; pozneje se boste z veseljem spominjali dneva, ko ste se odločili za varčnost.

Hraniti je lahko. Treba je samo začeti, potem preide to v navado. Začnite tudi vi — začnite sedaj — pri največji slovanski banki v Ameriki, ki služi našim ljudem že nad 45 let.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

Koncert ge. Pavle Lovšetove v Chicagu

Dasi je ga. Pavla Lovšetova v Ameriki le malo časa, kjer se mudi na koncertni turi, ga ni več slovenskega čitatelja, ki ne bi bil v raznih listih čital o nji—o njenem krasnem, milobnem glasu, in o njenih vseskozi uspelih koncertih.

Ga. Lovšetova je umetnica v pravem pomenu besede. Ona je splošno znana operna pevka, ki je pela na koncertih v nešteti krajih, ne samo po Slovenskem ampak v raznih mestih Evrope. Tu je nastopila že v mnogih naselbinah in povsod je žela priznanje in pohvalo od našega lepo pesem ljubečega ljudstva.

Ga. Lovšetova bo pela v Chicagu v nedeljo 13. januarja ob pol osmih zvečer v dvorani SNPJ. To bo njen prvi in zadnji koncert v našem mestu, kajti prihodnji mesec se povrne nazaj v Evropo. Ga. Lovšetova je prva slovenska koncertna pevka, ki je posetila to deželo, in je prva slovenska pevka, ki nastopa na koncertih sama z izbranimi pesmi, kot vidite iz oglasa na drugem mestu v tem listu.

Vstopnice v predprodaji so 75c, pri blagajni \$1. Dobite jih v predprodaji pri članih in članicah pevskega zbora "Sava", pri članicah druž. "Nada" št. 102 SNPJ. in pri članicah ženskega kluba "Bled" na north side. Kdor jih želi rezervirati telefonično, naj pokliče

Frank Aleša, telefon Lawndale 0951, ali pa se oglasi pri Chas. Pogorelcu, 3639 W. 26th St. (tel. Rockwell 2864). Vstopnice dobite tudi v upravnistihih Prosvete in Novog Svijeta.

Ljubitelji slovenske pesmi, v nedeljo 13. jan. imate priložnost, da čujete priznано dobro koncertno pevko Pavlo Lovšetovo, kajti kot že omenjeno, ona potem čez par tednov odpotuje in zato je to edina prilika, da prisostvujete njenemu koncertu.

Koncertni odbor.

O PROŠLI SILVESTROVI ZABAVI KLUBA ŠT. 1.

CHICAGO, ILL. — Kot vsako leto, je bila Silvestrova zabava kluba št. 1 tudi prošlega 31. decembra prireditev, ki je imela obilen poset in lep polnočni program. Zabava je bila neprisljuna in je trajala do 2:30 čez polnoč. Pred polnočjo so bile vpriporjene tri žive slike, druga z drugo v zvezi: Delo, Orgija, in Triumf dela. Slike so avdijenci zelo ugajale. V njih je nastopilo nad dvajset oseb.

Prihodnja klubova priredba bo v nedeljo 3. februarja, ko bo vpriporjena Molierjeva igra v petih dejanjih o buržuju, ki je hotel postati plemič, pa so ga vlekli od vseh strani in mu izvabljali novce. Igrana bo angleško. Vstopnina v predprodaji je 75c, pri blagajni \$1. — P. O.

NAŠ NOVI CENIK KNJIG

je priobčen v tej številki.

Največja izbira najboljših slovenskih knjig v Ameriki. V zalogi tudi angleške knjige, med njimi najnovejše Upton Sinclairjevo delo, povest v dveh knjigah, **BOSTON.**

Cena za to knjigo povsod drugod \$5, pri nas \$3.50. Prečitajte cenik pazno in izberite si knjige, ki vam ugajajo. Za večja naročila, bodisi knjižnicam, čitalnicam in klubom, popust. Vsa naročila pošljite na naslov "Proletarca".

"Influenca"

ne predstavlja nobene priljubljenosti

Vsako leto ubija influenza na tisoče mož in žena, kateri se ponajajo s svojim zdravjem in močjo, ter mislijo da so proti njej nedostopni. Ne omalovažujte znakov napada influence, dokler se niste zavarovali proti njej. Priložnost, da se ji izognete, ne obstaja samo v mišicah in splošno dobrem zdravju, temveč je odvisno od delovanja vašega črevesja. Ako je vaša prebava v neredu, tedaj je to znak, da ste sprejemljivi za uničujoče bacile te nadloge.

Nastopite takoj, da se zavarujete. Vaše drobovje mogoče vsebuje zaostale strupene snovi, kar morda še sami ne veste. Kupite od vašega lekarnarja steklenico Trinerjevega grenkega vina, in

vzemite ga eno žlico pred vsako jedjo. Ta prijetna sestavina Cascare in drugih zdravilnih zelišč pomaga prebavi iz hitro pospeši delovanje drobovja. \$1.25.

**TRINER'S
BITTER
WINE**

Poskusna steklenica
BREZPLAČNO

Pošljite na Jos. Triner Co.,
1333 C. Ashland Ave., Chi-
cago, za brezplačen vzorec
Ime
Naslov
Mestodrž.

BANKET

v proslavo

20-letnega obstanka

SLOVENSKE
SVOBODOMISELNE
PODPORNE ZVEZE

prirede

skupna društva S. S. P. Z. v Chicagu

v nedeljo 13. jan. 1929

V BOHEMIAN AMERICAN HALL,

1440 W. 18th Street

Banket se prične točno ob 3. popoldne.

Splošna plesna in prosta
zabava ob 7. zvečer.

Vstopnina \$1.50 za osebo.

Cenjeno občinstvo in članstvo vljudno vabimo
na to priredbo. Program bo izredno bogat,
torej ne zamudite te prilike. ODBOR.

SLOVENSKA DELAVSKA ZADRUŽNA ZVE- ZA V CLEVELANDU.

(Ob njeni petnajstletnici.)

(Nadaljevanje.)

Eden izmed onih, ki ima mnogo notranjega vpogleda v delo in poslovanje Slovenske delavske zadrzne zveze, je Jos. F. Durn. Bil je dolgo let vposlžen v eni njenih trgovin in bil je poslovodja SDZZ. V Spominski knjižici piše J. F. Durn med drugim::

"Bilo je spomladi l. 1913, ko se je tukaj porodila ideja za zadržno trgovino. Skupina rojakov, ki je bila prepojena zadrzne misli še iz domovine, se je zavzela, da bi se tudi ameriški Slovenci strnili skupaj v organizacijo zadrzne misli. In res, beseda za uresničenje te ideje je bila v večjem organiziranem krožku prvič sprožena v društvu "Mir" št. 142 SNPJ. Bil je Martin Podgorelec, ki je izvajal, kako važno in potrebno je, da se ameriški slovenski delavci začnemo zanimati za zadržništvo. Ideja je bila takoj pozdravljena in mala skupina je šla na početo delo ter je še isto leto meseca julija otvorila prvo trgovino.

Navdušenje je bilo veliko, kot že običajno pri Slovencih. Prvi zamah započete akcije je bil učinkovit in šlo se je na delo za vpisovanje deležev. Ideja sama je bila lepa, toda žal, ljudstvo jo ni pojmovalo in ni pomislilo, kakšne koristi lahko ima od take organizacije. Naj pripomnim, da je bila takrat (z malimi izjemami) zadržna ideja med nami še nepravilno pojmovana. To je pomenilo zadrugi velike ovire in težkoče. Dogajalo se je, da je marsikdo izmed onih, ki je vzel delež, pričakoval takoj v začetku mastne dividende in pa blago po polovico manjših cenah

81 različnih spisov povestne, zabavne in informativne vsebine je v

Ameriškem družinskem koledarju l. 1929,

in nad 60 slik ter ilustracij.

Stane \$1, za Jugoslavijo in druge inozemske kraje \$1.10

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča rojakom v Ameriki za vse finančne transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New York, 11—15 Union Square, New York. 4.) Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obrestuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadržne banke, (On account of Zadržna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadržni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadržni zavod.

kot so ga prodajali drugje. Razvoj zadruga pa ni bil tako rožnat kakor so ga želeli te vrste optimisti. Nalletela je na gorostasno konkurenco individualnih trgovcev, ki so se je zbal in so se vsled tega zavzeli, da jo ekonomsko ugonobe ali vsaj diskreditirajo med ljudstvom. Šest let trdega dela je bilo treba, predno je podvzetje prišlo iz životarjenja. Vzrok, da ni zadruga beležila večjih uspehov v začetnih letih, je mnogo tudi v tem, da se je med zadrugarji polagalo premalo pažnje na sposobnost v trgovini. Tako niso pojmovali, da je treba v trgovine dobre, kolikor največ mogoče sposobne uposlence, ki bi bili kos nalogi. Tudi drugače ni bilo vodstvo praktično kot ga zahteva trgovina v današnjih časih.

Ni moj namen pisati o zgodovini SDZZ. v podrobnostih. Ne morem si pa, da bi mi misli ne uha-jale nazaj ter si predočil sliko njenega razvoja. Že 15 let smo prekoračili in prenesli vse težkoče, katere nastajajo pri takih podjetjih. Če še upoštevamo, da je zraven izključno le delavstvo, katero nima nikakih profesionalnih zmožnosti o trgovstvu, lahko konstatiramo, da je 15-letni obstanek take zadruga zanj jamstvo, da je v stanju s svojo vztrajnostjo in energičnim delom mnogo izvršiti ter se osvoboditi marsikakega tujega vpliva samo ako hoče. Podjetju je obstanek in napredek zajamčen.

Zadruga se ne zgradi preko noči. V 15 letih je bilo treba mnogo sej, mnogo skrbi, veliko potov in tudi finančnih žrtev. Čast posebno tistim, ki so pri

tem delu od začetka zadruga, katere še danes vidimo v vrstah zadruga misli, dasi je bilo mnogokrat "vroče", ko so bila sporna vprašanja na sejah odborov. Četudi se je dogajalo, da je ta ali oni že obupaval, ker po njegovih mislih ni šlo kakor je smatral da bi moralo iti, nas je vendar vse skupaj vodila zavest, da želimo zadrugi vsi dobro.

Spominjam se nekaterih, ki so se v prej opisanem smislu žrtvovali leta in leta. Med temi se ne sme pozabiti posebno zadrugarja John Hrovata. Dvomim, da je kdo za to zadruga toliko storil kakor on. V direktoriju je bil vseh 15 let in delaven vseskozi. Postal je torej "večen" direktor. So še drugi, ki so vse storili, da bi iz zadruga napravili uspeh in vsem je v zadoščenje, da njihovo delo ni bilo zamanj. Zadruga, ki so jo gradili, ima danes svoj delokrog razširjen po vsem Clevelandu.

Delo ni še končano. Petnajstletnica zadruga naj bo vsem v bodrilo, da so začetne težkoče že davno premagane in da so večji uspehi še pred nami. Tisti pa, ki ste postali napram tej ustanovi mlačni, pridružite se ji in pomagajte oračem zadruga dela naprej.

Želel bi v bodoče tudi več složnosti in praktičnega dela. Kajti, čim bolj bo praktično, timvečji bo uspeh SDZZ. Vedno naj bo smoter odgovornih oseb, da mora biti povsod upoštevana sposobnost, to je, potrebna vestnost in zmožnost, ki jo zahteva današnji trgovski sistem.

Posebno naj bo ta obletnica apel na slovenske gospodinje. Zadruga je vam v pomoč. Ve ste žene delavcev. Bodite zaeno s svojimi možmi agitatorice zadruga misli. Ve ste faktor, ki lahko zadruga

Dr. Otis M. Walter

Zdravnik in kirurg

4002 West 26th Street, Chicago, Ill.

Uradne ure:

Od 2. do 4. popoldne in od 6. do 7:30 zvečer.

TEL.: LAWDALE 4872.

Frank Mivšek

COAL, COKE AND
WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill. Phone 2726

SLOVENSKA PEKARNA

Slovenem in Hrvatom

v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarne.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524 North Chicago, Ill.

OGDEN HIGHWAY GARAGE

Gasolinska postaja in zaloga
avtomobilskih potrebščin.
Popravljamo avtomobile.
Se priporočava Slovincem.

John Thaler & Cyril Obed
lastnika.

4841 Ogden Ave., Cicero, Ill.

Tel.: Cicero, 2687.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel.: Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerne. Postrežba točna.

Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.
Naročite si dnevnik
"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je
treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

gibanju mnogo pomaga. Zadrudne prodajalne cveto povsod, kjer se zanje zavzame delavsko ženstvo. Organizirajte se v krožke zadrugaric, učite se o pomenu zadrudne sile in o koristih, ki jih prinaša delavstvu po svetu. In če bi gospodinje med nami to stvar hotele upoštevati kakor zahteva princip kooperacije, ne bi bilo toliko verižnih trgovin kakor jih je danes. In SDZZ. bi lahko delala preko \$50,000 prometa mesečno.

V Evropi so aktivne v zadrudnem gibanju delavke in delavci. Žena je celo večja agitatorica za zadrudno idejo kakor njen mož; gospodinja, ki ima v oskrbi kuhinjo, ve, kaj je dobro in koristno za njeno gospodinjstvo, ve kje je ceneje in boljše blago, in ve tudi, da če se bi delavstvo organiziralo gospodarsko v zadrudah, bi spadal dobiček njim, namesto trustjanom in veletrgovcem.

Ob zaključku kličem vsem zadrugarjem: Še mnogo let! Naprej z zadrudno idejo, naj živi in se jača! Triumfiranje petnajstletnega obstoja SDZZ. naj nam bo vsem v ponos, ne samo zadrugarjem, ampak vsem slovenskim delavcem."

(Dalje prihodnjič.)

ČLANSTVU J. S. Z. V WAUKEGANU-NORTH CHICAGO.

V nedeljo 13. jan. ob 2. popoldan se bo vršila seja kluba št. 45 JSZ. v navadnih prostorih v SND. Ker imamo urediti več važnih zadev, opozarjam člane in članice, da se gotovo udeležijo te seje.—*Anna Mahnich*, tajnica.

MARTIN BARETINCIC

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTOINETTE BEAUTY PARLOR

FRANCES A. TAUCHAR, lastnica

Edino slovensko podjetje te vrste v Chicagu.
Permanent waving, marcelling, finger and water waving etc.

Znižane cene za stalne kljentinje.

525 W. 26th STREET, CHICAGO, ILL.

Tel.: Crawford 1031.

Tel.: Crawford 2898. Tel. na domu Rockwell 2816

Dr. Andrew Furlan

slovenski
ZOBOZDRAVNIK

3341 West 26th Street, Chicago, Illinois

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 5. popoldne in od 6. do 9. zvečer.. Ob sredah od 9. do 12. dop., in od 6. do 9. zvečer.

POROČILO O OBČNEM ZBORU J.S.P.D. V CHICAGU.

Jugoslovansko stavbinsko in posojilno društvo, ki je eno najjačjih slovenskih gospodarskih organizacij te vrste v Ameriki, je imelo občni zbor v soboto 22. dec. v dvorani SNPJ. Iz poročil odbornikov je razvidno, da beleži društvo napredek tudi v letu 1928, dasi ekonomske razmere med našim ljudstvom kot v Zed. državah v splošnem niso bile najboljše. Predsedoval je Frank Smith, finančno poročilo pa je podal tajnik Jos. Steblay.

Najvažnejši zaključek zbora je, da se v bodoče delnice po \$100 obrestuje po 5%, namesto po 4½% kot do 1. januarja, toda po 1. jan. se plača na vsako novo delnico 25c posebej kot vpisnino. Deleži po \$100 se obrestuje po 5% od dneva uložbe do dneva dviga, če je vloga v društvu pol leta ali dalj, če pa se jo dvigne preje, so obresti nižje.

Največja sporna točka na zboru je bilo vprašanje, koliko članov naj šteje direktorij. Ima jih 12 že par let, pred tem pa jih je imel devet. Predlog, da se število zniža zopet na devet, je naletel na mnogo opozicije in je bil pri glasovanju, pri katerem je štela vsaka delnica en glas, poražen. Vsak član direktorija ima nalogo, da prihaja na seje, ki se vrše vsak petek, torej 52-krat v letu. Za vsako udeležbo dobi \$1.75. Argument zagovornikov znižanja je bil, da bi to prihranilo društvu na leto in v teku let visoko vsoto, na drugi strani pa so zatrjevali, da pomeni velik direktorij več agitatorjev. Dejstvo je, da uspeh takega društva ne odvisi samo od agitacije direktorija, ampak od raznih članov. Dogajalo se je in se bo, da bo marsikateri član opravil

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2225 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.
Tel. na domu Crawford 8440, v uradu Crawford 2212-2213. Uraduje od 2. do 4. pop., in od 6. do 8. zvečer izvemši srede in nedelje.

ANTON ZORNIK

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriškanskih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

ZMERNE CENE IN TOČNA POSTREŽBA.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

več agitatoričnega dela, kot pa kdo izmed onih, ki so v odboru, kajti to, da je človek izvoljen v kak odbor, ni še vselej garancija, da je tudi agitator. Po mnenju pisca bi direktorij devetih članov zadostoval potrebam take organizacije kot je JSPD. popolnoma.

Prišlo je na dnevni red tudi vprašanje, ali naj društvo računa knjižice članom, ki vzamejo delnice razreda "A", po 15c kakor dozdaj, ali pa naj se jim dajejo brezplačno. Bilo je sklenjeno, da jih plačajo kakor dozdaj, po dozoritvi delnic pa imajo pravico zahtevati knjižico zase, namesto da bi ostala v arhivu društva.

Jako neprijetno je, če se na takih zborih preveč argumentira s stališča osebnosti. Razlike v mišljenjih bodo vedno in so potrebne, ni pa potrebno, da se jih izvaja ali odbija s predsodki, ki izvirajo iz mržnje in osebnosti. V tem oziru porabijo zbori JSPD. veliko preveč časa.

Novoizvoljeni člani direktorija so, Victor Zupančič, John Kochevar, Adolf Misja in John Potokar. Sled-

nja dva sta bila ponovno izvoljena, prejšnji člani, katerim termin še ni potekel, pa so, Frank Smith, Jos. Steblay, Martin Nemanich, Anton Kocjan, John Wuksnich, John Zvezich, Frank Pečnik in John Lukanich. *Poročevalec.*

ZAHVALA KLUBA J.S.Z. V BRIDGEPORTU.

Klub št. 11 JSZ. v Bridgeportu, O., se zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri njegovi dramski prireditvi in veselici v soboto 29. dec., nadalje udeležencem in gostom iz drugih naselbin, ki so se odzvali našemu vabilu. — *Joseph Snoy, tajnik.*

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 popoldne v klubovih prostorih v Slov. narod. domu. Sodrugi, prihajajte redno na seje in pridobivajte klubu novih članov, da bo mogel napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

CENIK KNJIG.

(Nadaljevanje z 2. strani platnic.)

Miller-Steržaj: Zvonarjeva hči, povest, broš.50
Milovrčnik Fr. J.: Boj za pravico, povest, broš.50
Murnik Rado: Jari junaki, humoreske, vez.80
Na Bledu, povest, vez.75
Znanci, povesti in orisi, vez.85
Zenini naše Koprnele, satiričen roman, broš.35
Novačan Anton: Naša vas, broširana	1.00
Samosilnik, 10 povesti, broš.75
Nušič Branislav: Občinsko dete, roman dojenčka, broš.50
Ob 50-letnici dr. Janeza Ev. Kreka, broš.25
Oppenheim C. P.: Miljonar brez denarja, vez.50
Orel L. Š.: Pasti in zanke, kriminalen roman iz polpreteklega doba, broš.40
Pahor Jože: Medvladje, socialen roman, broš.75
Pregelj I.: Plebanus Joannes, povest75
Pugelj Milan: Črni Panter, povesti in črtice, broš.65
Puškin A. S.: Pikova dama, povest, broš.40
Razne povesti, broširana50
Sandor-Gjalski K.: Jurkica Agičeva, povest, broš. 50c, vez.75
Sienkiewicz H.: Z ognjem in mečem, povest iz davnih let, vez., 681 strani	3.25
Potop, roman, vez., I. del \$3.25, II. del \$3.00, oba dela skupaj, 1093 strani	6.00
Senoa Avgust: Zlatarjevo zlato, zgodovinska povest iz 16. stoletja, broš.75
Strindberg August: Bedakova izpoved, broš. \$1, vez.	1.50
Suchy Joseph: Staroindijske pripovedke, s slikami, broš.35
Tagore Rabindranath: Povestice40
Tavčar Ivan: Zbrani spisi. Vsebina IV. zv.: Cvetje v jeseni in Visoška kronika, \$2.50; vsebina V. zv.: Izza kongresa, \$2.50; vsebina VI. zv.: Grajski pisar, 4000, V Zali, Izgubljeni Bog in Pomlad, \$2.50. Vse tri knjige skupaj	7.00
Tolstoj L. N.: Kazaki, kavkaška povest, broširana, 308 strani75
Tri povesti (Jetnik v Kavkazu, Starca, Koliko zemlje potrebuje človek) broš.40
Ljudske pripovedke, broš.75
Tomic I. E.: Udovica, povest, 330 str., broš. 50c, vez.75
Turgenjev-Stepnjak: Stepni kralj Lear in hiša ob Volgi, povesti, broš.60
Trdina Janez: Zbrani spisi, fina vezba, vsebina: I. zv.: Bahovi huzarji in Iliri ter Verske bajke stare in nove	2.00
II. zv.: Bajke in povesti o Gorjancih	2.00
III. zv.: Bajke in povesti	2.00
IV. zv. Bajke in povesti	2.00
V. zv.: Izprehod v Belo Krajino	2.00
(Vseh pet knjig ima 2332 strani. Cena za celo zbirko \$9.00)	
Twain Mark: Mali klatež Tom Sawyer, povest, vez.50

Vajanski S. H.: Leteče senice, roman, broš.40
Valentin Vodnik: Zbrani spisi, broš.35
Valoiska Margareta: Heptameron, povesti40
Wells H. G.: Zgodba o nevidnem človeku, broš.35
Zabavna knjižnica: Vsebina: Zločinci, Madež, Mojster Roba in Mladih zanikarnejev lastni životopisi, broš. 60c, vez.85
Zakrajšek France: Oglenica, povest, broš.40
Zaljski: Na krivih potih, povest, broš.40
Zola Emile: Polom, roman iz francosko-nemške vojne 1870-71, vez.	2.00
Zorec I.: Zeleni kader, povest, broš.45

PESMI IN POEZIJE

Albrecht Fran: Pesmi življenja, vez.50
Albrecht Ivan: Slutnje, broš.45
Aškerc Anton:	
Akropolis in Piramide, poetični sprehodi po Orientu, fina vezba	1.25
Atila v Emoni in Romanca, broš.50
Balade in romance in "Stara pravda", broš.50
Jadranski biseri, fina vezba	1.25
Junaki, epske pesnitve, fina vezba	1.25
Mučeniki, slike iz naše protireformacije, fina vezba	1.25
Primož Trubar, zgodovinska epska pesnitev, vez.65
Bezruč Peter: Šleske pesmi, vez.50
Debeljak Ante: Solnce in senca, broš.50
Debeljak Ante: Moderna francoska lirika, vez.75
Glaser Janko: Pohorske poti, broš.35
Golar Cvetko: Sto let slovenske lirike, od Vodnika do moderne, broš. 90c, vez.	1.25
Fontaine Jean de la: Basni (iz franc. revel I. Hribar), vez.	1.00
Gregorčič Simon:	
Poezije I. zv. vez.60
Poezije II. zv. vez.	1.25
Job in psalem 118, vez.75
Poezije, ilustrirana izdaja, veliki format, vez.	1.50
Kette Dragotin: Poezije, vez.	1.10
Kosovel Srečko: Pesmi, broš.75
Levstik Fran: poezije, vez.80
Machar J. S.: Strup iz Judeje, vez.	1.10
Seliškar Tone: Trbovlje, proletarske pesmi, broš. 50c, vez.75
Vodnik Valentin: Svojemu narodu, broš.25
Zupančič Oton:	
Mlada pota, broš.75
V zarje Vidove, pesnitve, broš.40

IGRE

Anfisa, (Leonid Andrejev), broširana50
Benečiki trgovci, (Wm. Shakespeare), vezana75
Čarljeva ženitev—Trije ženini, (F. S. Tauchar), dve šalo-igri, enodejanke, broširana25
Golgota, (M. Krlež), drama v treh dejanjih50